

Bundel – PRO – Regulier van 11 maart 2025

4.1 11:00 – Persrichtlijn – TER DEFINITIEVE BESLUITING

Toelichting Henk Naves, Julia Mendlik en 5.1.2.e

Bestuurlijke beslispunten:

- 1. Definitief vaststellen Persrichtlijn, voorstel informatieverstrekking journalisten en voorstel accreditatie en daarmee de onderliggende DPIA's Informatieverstrekking journalisten door alle gerechten.*
- 2. Alle gerechten stemmen in met gezamenlijke, uniforme werkwijze verrijkte zittingslijsten en de externe uitbesteding daarvan onder toezegging van centrale financiering van de Raad.*
- 3. Instemmen met verdere uitvoering van de onder 1 genoemde voorstellen.*

20250130 PRO maart oplegnotitie persrichtlijn informatieverstrekking en accreditatie

1. 20250127 PRO maart informatieverstrekking journalisten incl pp NVJ en vb MNL

2. 20250130 PRO maart DPIA informatieverstrekking en FGadvies

3. 20250130 financiering informatievoorziening persrichtlijn

4. 20250130 PRO maart accreditatie journalisten en rechtspraakpas werkwijze

5. 20250130 PRO maart DPIA accreditatie en FGadvies

6. Persrichtlijn 2025

Oplegnotitie			
PRO/Presidentenvergadering/DB PV Raad			
Onderwerp	Persrichtlijn 2025		
Datum	28 januari 2025		
Datum overleg			
Aangeboden door (welk overleg of welke persoon/afdeling)	5.1.2.e & 5.1.2.e		
Opsteller aangeboden stuk	5.1.2.e & 5.1.2.e		
Portefeuillehouder/ bestuurder	Overleg	Portefeuillehouder	Akkoord
	Rvdr	Henk Naves	☐
	DB PV	Julia Mendlik	☐
	Anders, namelijk ...		☐
Aard bespreking	☐ Ter bespreking ☐ Ter informatie ☐ Ter consultatie ☒ Ter besluitvorming ☐ Anders, namelijk....		
Bestuurlijke beslis- of bespreekpunten	- Definitief vaststellen Persrichtlijn, voorstel informatieverstrekking journalisten en voorstel accreditatie en daarmee de onderliggende DPIA's Informatieverstrekking journalisten door alle gerechten. - Alle gerechten stemmen in met gezamenlijke, uniforme werkwijze verrijkte zittingslijsten en de externe uitbesteding daarvan onder toezegging van centrale financiering van de Raad. - Instemmen met verdere uitvoering van de onder 1 genoemde voorstellen.		
Bijlagen/relevante stukken	- Aangepast voorstel informatieverstrekking journalisten inclusief position paper NVJ en inspiratievoorbeeld: huidige werkwijze RB MNL - DPIA informatieverstrekking en FG-advies (advies landsadvocaat reeds in bezit) - Voorstel financiering Verrijkte zittingslijsten - Geactualiseerd voorstel accreditatie (vastgesteld dd 16 september onder voorbehoud) en nieuw toegevoegd 'werkwijze Rechtspraak-passen' - DPIA Accreditatie en FG-advies		

	6. Persrichtlijn 2025 (vastgesteld dd 16 september onder voorbehoud)
Aanleiding	In september is het PRO onder voorbehoud van de DPIA's voor de informatievoorziening en het accreditatiebeleid akkoord gegaan met de Persrichtlijn en de twee onderliggende voorstellen: accreditatie journalisten en voorstel informatieverstreking aan journalisten. Het voorbehoud zat in de DPIA voor het voorstel informatieverstreking en het accreditatiebeleid die in september nog niet waren afgerond. Inmiddels zijn de DPIA's wel afgerond. Voor wat betreft de informatievoorziening is er advies van zowel de landsadvocaat als de FG Rechtspraak. Op basis daarvan is de definitieve lijn gekozen te gaan werken met verrijkte zittingslijsten in alle rechtsgebieden. De DPIA en de adviezen van de FG en de Landsadvocaat zijn meegenomen in het aangepaste voorstel informatieverstreking aan journalisten. Ook de DPIA accreditatie is afgerond. Het PRO wordt nu gevraagd om de eerdere besluitvorming definitief te maken en in te stemmen met het voorstel informatieverstreking en het voorstel accreditatie. NB Op 27 november hebben DB PV en Raad besloten de startdatum van de nieuwe persrichtlijn te verschuiven naar 1 juni 2025.
Samenvatting stuk	De informatie die de Rechtspraak aan de pers verstrekt, moet journalisten in staat stellen op basis van beknopte informatie de afweging te maken of een zitting relevant genoeg is om bij te wonen en er verslag van te doen. Journalisten die voor deze dienstverlening in aanmerking komen, zijn geaccrediteerde journalisten (zie voorwaarden beschreven in het accreditatievoorstel) die onder embargo deze informatie kunnen inzien in een beveiligde online omgeving. We gaan enkel en alleen nog werken met verrijkte zittingslijsten in alle rechtsgebieden. Dit zijn zittingslijsten met daarop per zaak de volgende informatie: • datum, plaats en aanvangstijd van de zitting; • naam van behandelend rechter en (bij straf) officier; • de namen van de betrokken procespartijen; • de naam en leeftijd van de verdachte(n) en eventuele slachtoffers; • minderjarige slachtoffers alleen aanduiding 'minderjarig slachtoffer + leeftijd + aanduiding geslacht'; • een korte omschrijving van de aard van de zaak (denk aan plaats/regio, beschrijving misdrijf of geschil, of onderzoeks- of beleidsterrein in geval van bestuursrecht

Advies	Akkoord gaan met alle bestuurlijke beslispunten																							
Bijdragen geleverd door / afgestemd met ...	Accreditatievraagstuk is uitgewerkt door werkgroep bestaande uit persvoorlichters en hoofden communicatie en besproken met de Nederlandse Vereniging van Journalisten en de vertegenwoordiging van het collectief van rechtbankverslaggevers. Herziening van de persrichtlijn inclusief de nieuwe werkwijze voor accreditatie en informatieverstrekking is besproken met OM. Informatievraagstuk is besproken met: - Expertgroep Burgerlijk Procesrecht - 5.1.2.e Rvdr - Functionarissen gegevensbescherming Rvdr - Saskia Sicking – president rb OB - Landsadvocaat - Nederlandse vereniging van journalisten en het collectief van rechtbankverslaggevers																							
Vorige behandeling + genomen besluit(en)	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Overleg</th><th>Vergaderdatum</th><th>Besluit/advies/uitkomst</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>✓ PRO</td><td>16 sept en 8 april 2024</td><td>Akkoord onder voorbehoud (16 sept)</td></tr> <tr> <td>☐ Rvdr</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>☐ KPO</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>☐ SBO</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>☐ Anders</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>☐ N.v.t.</td><td></td><td></td></tr> </tbody> </table>	Overleg	Vergaderdatum	Besluit/advies/uitkomst	✓ PRO	16 sept en 8 april 2024	Akkoord onder voorbehoud (16 sept)	☐ Rvdr			☐ KPO			☐ SBO			☐ Anders			☐ N.v.t.				
Overleg	Vergaderdatum	Besluit/advies/uitkomst																						
✓ PRO	16 sept en 8 april 2024	Akkoord onder voorbehoud (16 sept)																						
☐ Rvdr																								
☐ KPO																								
☐ SBO																								
☐ Anders																								
☐ N.v.t.																								
Medezeggenschapsaspecten (COR, Cva)?	☐ Advies ☐ Instemming ☐ Kennisneming ☒ n.v.t. Zo ja, toelichting status:																							
Uitvoeringsagenda?	Valt onder prioriteit Uitvoeringsagenda: ☐ Onze mensen: vinden, binden en boeien. ✓ Toegankelijke en digitale rechtspraak ☐ Tijdige rechtspraak; ☐ Kwaliteit van ons primaire proces; ☐ Valt niet onder een prioriteit uit de Uitvoeringsagenda																							
Verwachte financiële gevolgen/dekking	1,2 miljoen euro per jaar voor gezamenlijke, uniforme verrijkte zittingslijsten voor alle gerechten en colleges. De Raad heeft toegezegd voor centrale financiering te zorgen, zodat elk gerecht meedoet met deze (nieuwe) uniforme werkwijze. De zittingslijsten moeten uiteindelijk ook in een vernieuwde digitale omgeving (vervanging Bestandenpostbus) worden aangeboden, hiertoe volgt in																							

	2025 een apart voorstel inclusief indicatie van benodigd budget.
Verwachte gevolgen organisatiecapaciteit	
Vertrouwelijkheid en/of Privacy en/of veiligheidsaspecten	
Algemene opvolging na besluitvorming/agendering	Zie hierna
Communiceren met/ terugkoppelen aan...	Aan de invoering van de vernieuwde persrichtlijn zit een communicatietraject gekoppeld. Bestuurlijk: Henk Naves & Julia Mendlik Operationeel: – 5.1.2.e (gedelegeerd opdrachtgevers = GO) en 5.1.2.e (projectleider = PL) Afstemming vernieuwde persrichtlijn: - met OM, <u>bestuurlijk</u> (dec '24 en feb '25) en operationeel (meerdere momenten in '24 @PL) - afstemming met vertegenwoordigers journalistiek in verschillende werkgroepen (okt, nov, dec '24) @GO @PL - 8 jan '25 gesprek met bestuur NvJ + rechtspraakverslaggevers, algemene uitleg vernieuwde persrichtlijn en bevestiging accreditatie @GO @PL - 20 jan '25 <u>bestuurlijk gesprek</u> NvJ, vernieuwde persrichtlijn - <u>Bestuurlijke bespreking</u> met NOVA, na akk PRO mrt '25 Introductie vernieuwde persrichtlijn: - Diverse communicatie via PRO nieuwsbrief en artikelen op intro landelijk en lokaal en publicatie vernieuwde persrichtlijn (sept, nov, dec '24) @PL - Hoge Raad geïnformeerd (nov 24) @PL - Raad van State geïnformeerd (nov 24) @PL - Alle communicatieafdelingen en persvoorlichters zijn in mondelinge sessies geïnformeerd/geïnstrueerd en hebben alle benodigde informatie ontvangen (nov '24) @PL - Persrechters via landelijke vergadering geïnformeerd @PL - In ieder gerecht vindt voor 1 juni '25 een introductiebijeenkomst plaats waar ook het gesprek over openbaarheid gevoerd wordt, onder begeleiding van introductieteam en afdelingen communicatie @PL - Informatie op Rechtspraak.nl volledig herzien, wordt gepubliceerd vanaf 1 april 2025 @PL - Publicatie externe nieuwsberichten vanaf 1 april 2025 @PL

	- Journalisten wijzen op accreditatie via NvJ en in via een brief die gestuurd wordt naar alle persadressen in eigen beheer @PL - Communicatie over toegangspassen rechtspraakverslaggevers icm accreditatie @GO @PL - Brochure voor rechtzoekende opgeleverd, verspreiding via advocatuur, rechtspraak.nl en vanaf 1 juni 2025 in de gerechten. @PL Verrijkte zittingslijsten: - Na akk PRO wordt inkooptraject om te komen tot verrijkte zittingslijsten gestart (doorlooptijd tenminste 8 maanden) @bureau Raad De Raad heeft centrale financiering toegezegd zodat alle gerechten meedoen met deze (nieuwe) uniforme werkwijze. - Streven is om verrijkte zittingslijsten begin 2026 voor alle gerechten gerealiseerd te hebben.
Concept-tekst PRO bericht (In principe niet van toepassing als stuk ter informatie wordt aangeboden)	ntb

aan PRO
van Projectgroep Informatieverstrekking 5.1.2.e –
Rvdr, 5.1.2.e – rb Rotterdam, 5.1.2.e – rb
Den Haag)
datum 27 januari 2025 (aangepast tov voorstel juni 2024)
onderwerp informatievoorziening journalisten persrichtlijn 2025

Voorstel nadere uitwerking uniforme informatieverstrekking aan journalisten

Dit voorstel is geactualiseerd naar aanleiding van de DPIA en FG-advies.

Bijlagen: position paper NVJ en inspiratievoorbeeld werkwijze RB MNL

Aanleiding

Een van de aanbevelingen naar aanleiding van de evaluatie van de persrichtlijn was de informatieverstrekking aan de pers te verbeteren door het vergroten van de uniformiteit en de kwaliteit van de verstrekte informatie. Eind 2023 heeft de projectgroep Informatieverstrekking daarvoor een eerste voorstel gedaan. Dit voorstel is in mei 2024 positief besproken in het PRO. Daarna is de werkgroep aan de slag gegaan met de verdere uitwerking van het voorstel. Op dit voorstel kwam in het PRO van september 2024 een voorlopig akkoord, in afwachting van de afronding van de DPIA. Gedurende dit traject is er advies ingewonnen bij de landsadvocaat en is er een FG-advies ontvangen op de DPIA. Dit alles is verwerkt in dit document.

1. Het belang van goede informatie voor journalisten

Om de journalistiek in staat te stellen zijn informerende en controlerende rol uit te voeren, dient de Rechtspraak journalisten tijdig te voorzien van informatie over aankomende rechtszaken. Deze verplichting wordt bevestigd in het arrest van de Hoge Raad¹ van april 2023 over openbaarheid van civiele procedures. Hierin wordt gesteld dat 'gerechten ervoor verantwoordelijk zijn om aan eenieder die dat verzoekt, tijdig informatie te verschaffen over de plaats en het tijdstip van openbare zittingen'.

Ook de journalistiek zelf wijst regelmatig op het grote belang van goede informatieverstrekking over aankomende rechtszaken voor de uitoefening van haar werk. Zie ook bijgevoegde position paper van de Nederlandse vereniging van journalisten. Een goede informatieverstrekking aan de pers – en via de pers ook aan het publiek – versterkt het openbare karakter van de rechtspraak en draagt bij aan de missie van de Rechtspraak om transparanter en toegankelijker te worden.

¹ Zie: ECLI:NL:HR:2023:658

datum 27 januari 2025
onderwerp informatievoorziening journalisten
persrichtlijn 2025
pagina 2 van 7

2. Het voorstel in het kort

De informatie die de Rechtspraak aan de pers verstrekt, moet journalisten in staat stellen op basis van beknopte informatie de afweging te maken of een zitting relevant genoeg is om bij te wonen en er verslag van te doen.

Journalisten die voor deze dienstverlening in aanmerking komen, zijn geaccrediteerde journalisten (zie voorwaarden beschreven in het accreditatievoorstel) die onder embargo² deze informatie kunnen inzien in een beveiligde online omgeving.

3. Verrijkte zittingslijsten

De werkgroep stelt voor om voor de meeste zaakstromen die in het openbaar worden behandeld, te gaan werken met verrijkte zittingslijsten. Dit zijn zittingslijsten met daarop per zaak de volgende informatie:

- datum, plaats en aanvangstijd van de zitting;
- naam van de behandelend rechter e/o officier;
- de namen van de betrokken procespartijen; Voor strafzaken geldt dat van de verdachte(n) de naam, maar ook de leeftijd wordt vermeld, net als naam en leeftijd van eventuele slachtoffers. Alleen voor minderjarige slachtoffers in zedenzaken wordt een uitzondering gemaakt en wordt volstaan met de aanduiding: minderjarig slachtoffer, leeftijd en aanduiding geslacht.
- een korte omschrijving van de aard van de zaak (denk aan plaats/regio, beschrijving misdrijf of geschil, of onderzoeks- of beleidsterrein in geval van bestuursrecht). Hiervoor wordt het onderliggende verzoekschrift of de dagvaarding gebruikt.

In eerste instantie gaat het daarbij om de volgende zaakstromen (zie ook de nadere uitwerking later in dit document):

² Totdat de zaak in het openbaar wordt behandeld

datum 27 januari 2025
onderwerp informatievoorziening journalisten
persrichtlijn 2025
pagina 3 van 7

3.1 Bestuursrecht: voorlopige voorzieningen, meervoudige kamer en enkelvoudige kamer, met uitzondering van arbeidszaken ambtenaren en vreemdelingen- en asielzaken. Civielrecht: kort gedingen handel (niet kanton) en mondelinge behandelingen van handelszaken.

3.2 Strafrecht: Regie en pro formazittingen en inhoudelijke behandelingen van de meervoudige kamer. Op termijn worden hier ook de zittingen van de politierechter aan toegevoegd.

Voor de informatieverstrekking zijn verder nog de volgende punten van belang:

- Alle informatie wordt onder embargo aan de pers verstrekt. Een zaak kan immers worden ingetrokken voor de openbare behandeling op zitting. En dan heeft de rechtszaak in feite niet bestaan.
- Verstrekking van de informatie gebeurt via een beveiligde online bestandenpostbus. Deze is alleen toegankelijk voor journalisten die door de Rechtspraak zijn geaccrediteerd op basis van de Persrichtlijn 2025 en voor communicatiemedewerkers van de gerechten.
- Aanvragen voor toegang tot de online bestandenpostbus worden centraal geregistreerd en beoordeeld op basis van het nieuwe accreditatiebeleid.
- Journalisten die toegang willen tot de beveiligde informatie gaan ermee akkoord dat ze de privacy van de betrokkenen respecteren. Met de Nederlandse Vereniging van Journalisten worden heldere afspraken gemaakt om deze privacy (en het embargo dat op de informatie rust) te garanderen.
- Er zal nog nader worden onderzocht welke technische waarborgen mogelijk zijn om scraping en het ongeoorloofd delen van informatie zoveel mogelijk te voorkomen.
- De lijsten van alle gerechten worden gemaakt op basis van een vast format en in een vaste lay-out.
- De lijsten worden ten minste 1 week voorafgaand aan de zitting door de gerechten gepubliceerd in de online bestandenpostbus.
- De lijsten blijven na de zitting 2 weken beschikbaar. Daarna worden ze door de gerechten verwijderd.

datum 27 januari 2025
onderwerp informatievoorziening journalisten
persrichtlijn 2025
pagina 4 van 7

3.1 Informatieverstrekking in Bestuur en civiel

Het invoeren van verrijkte zittingslijsten in bestuurs- en civiele zaken betekent een flinke breuk met de huidige praktijk. Momenteel zijn er op dit punt namelijk grote verschillen tussen de gerechten. Sommige gerechten verstrekken (veelal slecht leesbare) handmatige scans van dagvaardingen en verzoekschriften, andere gerechten verstrekken zeer beperkte geautomatiseerde zittingslijsten en in sommige gevallen wordt zelfs geen enkele informatie over een of beide rechtsgebieden verstrekt. Het invoeren van uniforme, verrijkte zittingslijsten zou dan ook een grote stap vooruit zijn in kwaliteit en gebruiksvriendelijkheid van de informatie die aan de pers wordt verstrekt. Het zal voor journalisten makkelijker worden om te bepalen welke zaak bij te wonen. Dit draagt bij aan de openbaarheid en de toegankelijkheid van de rechtspraak.

Zaakstromen

Zoals eerder benoemd, stelt de projectgroep voor om de tijd en energie in eerste instantie te richten op de zaakstromen waarvoor de meeste belangstelling bij de pers bestaat. Voor bestuursrecht gaat het dan om de openbare behandelingen van voorlopige voorzieningen, meervoudige kamer en enkelvoudige kamer, met uitzondering van arbeidszaken ambtenaren en vreemdelingen- en asielzaken (vanwege de beperkte belangstelling voor deze zaken bij de pers). Voor het civielrecht gaat het om openbare behandelingen van kort gedingen en mondelinge behandelingen van handelszaken. Door deze focus blijft het implementeren van de nieuwe werkwijze behapbaar in tijd en middelen.

Op termijn zou kunnen worden bekeken of het zinvol en wenselijk is de civiele lijsten uit te breiden met de mondelinge behandeling van kantonzaken. Omdat het hierbij om zeer grote aantallen zaken gaat, zou dit wel een aanzienlijke extra investering vragen in tijd en geld.

Welke gegevens?

Op de lijsten komen per zaak de volgende gegevens te staan:

- datum, plaats en aanvangstijd van de zitting;
- naam van de behandelend rechter;
- de namen van de betrokken procespartijen;
- een korte omschrijving van de aard van de zaak (denk aan plaats/regio, beschrijving geschil, of onderzoeks- of beleidsterrein in geval van bestuursrecht).

datum 27 januari 2025
onderwerp informatievoorziening journalisten
persrichtlijn 2025
pagina 5 van 7

Werkwijze

De verrijkte zittingslijsten worden gemaakt onder beheer en verantwoordelijkheid van de afdeling communicatie van elk gerecht. Het is aan de gerechten zelf om te bepalen hoe ze daarbij te werk gaan.

Voor het daadwerkelijke produceren van de verrijkte zittingslijsten, inclusief het schrijven van de samenvatting op basis van het verzoekschrift of dagvaarding, is het advies om dit uit te besteden aan een externe partij. Dat kan een lokale partij zijn, maar de projectgroep adviseert gerechten – vanuit het oogpunt van efficiency en uniformiteit – hierin zo veel mogelijk gezamenlijk op te trekken. In dat geval kan, gecoördineerd door de Raad voor de rechtspraak, via een aanbestedingstraject een externe partij worden geselecteerd die de lijsten gaat maken voor meerdere (of alle) gerechten.

De gerechten zijn er zelf verantwoordelijk voor dat de lijsten ten minste één week voorafgaand aan de zitting in de online postbus worden gepubliceerd en 2 weken na de zitting worden verwijderd.

3.2 Strafrecht

Het maken van verrijkte zittingslijsten voor het bestuursrecht en civielrecht biedt een oplossing voor het probleem dat er door de grote variatie in onderliggende ‘brondocumenten’ (verzoekschriften, dagvaardingen), op dit moment geen geschikte manier is om de benodigde informatie op een uniforme, overzichtelijke en zorgvuldige manier aan de pers te verstrekken. Voor het strafrecht ligt dit anders. De basis van iedere strafzaak is de tenlastelegging.

Deze is in vorm, inhoud en uiterlijke verschijning in alle arrondissementen grotendeels hetzelfde. Bovendien is hij digitaal beschikbaar.

Op dit moment wordt door de gerechten verschillend met de tenlastelegging omgegaan. Zes van de elf rechtbanken verstrekken de tenlastelegging via de online bestandenpostbus. Drie rechtbanken werken met zelfgemaakte samenvattingen. Twee rechtbanken verstrekken geautomatiseerde, zeer beknopte zittingslijsten. De hoven verstrekken lijsten met daarop de ten laste gelegde feiten en een samenvatting van het vonnis in eerste aanleg. In alle gevallen bevat de verstrekte informatie de naam van de verdachte. Zes rechtbanken en één gerechtshof verstrekken daarnaast ook de namen van

datum 27 januari 2025
onderwerp informatievoorziening journalisten
persrichtlijn 2025
pagina 6 van 7

slachtoffers. Eén rechtbank verstrekt die informatie alleen als een slachtoffer is overleden. De overige gerechten verstrekken deze gegevens niet.

Het gebrek aan eenheid is het gevolg van een al lang lopende discussie binnen het LOC (Landelijk Overleg Communicatie) over de vraag of de rechtspraak de tenlastelegging met het oog op de privacy van de betrokkenen wel mag verstrekken. Tegenstanders voeren daarbij ook aan dat de tenlastelegging een document van het OM is en dat het ook om die reden niet aan de Rechtspraak is om deze met de pers te delen.

Met ingang van de nieuwe persrichtlijn (1-6-2025) zal de Rechtspraak enkel en alleen nog de informatie aanbieden zoals beschreven in deze notitie. Er worden dus geen tenlasteleggingen meer gedeeld. Dit vraagt voor een aantal gerechten een grote aanpassing.

Met ingang van de nieuwe persrichtlijn zal de Rechtspraak enkel en alleen nog verrijkte zittingslijsten aanbieden aan de pers met daarop vermelding van de volgende gegevens:

- datum, plaats en aanvangstijd van de zitting;
- naam van de behandelend rechter en officier;
- de namen van de betrokken procespartijen. Van de verdachte wordt ook de leeftijd vermeld. Ook naam en leeftijd van slachtoffers worden opgenomen. Alleen voor minderjarige slachtoffers in zedenzaken wordt een uitzondering gemaakt en wordt volstaan met de aanduiding: minderjarig slachtoffer, leeftijd en aanduiding geslacht.
- een korte omschrijving van de aard van de zaak (denk aan plaats/regio, beschrijving misdrijf). Hiervoor wordt de dagvaarding gebruikt.

Vanuit de journalistiek is meermaals met klem gewezen op het belang van het blijven verstrekken van de tenlastelegging. De Rechtspraak heeft in bestuurlijk overleg met het OM deze zorgen gedeeld. Het is echter een zelfstandige beslissing van het OM om in de toekomst de tenlastelegging wel of niet te delen met de journalistiek.

4. Terzijde: Informatieverstrekking aan het publiek

Niet alleen de informatieverstrekking aan de pers, maar ook die aan het algemene publiek behoeft verbetering. Dat behoort echter niet tot de scope van deze opdracht, hier is een aparte projectgroep voor samengesteld.

datum 27 januari 2025
onderwerp informatievoorziening journalisten
persrichtlijn 2025
pagina 7 van 7

Met dit voorstel voor informatieverstrekking aan de journalistiek kan er relatief eenvoudig – en met weinig extra kosten – door alle gerechten straks online zittingsinformatie voor het publiek gepubliceerd worden. De verrijkte zittingslijsten die aan de pers worden verstrekt, kunnen relatief eenvoudig worden aangepast door alle persoonsgegevens te verwijderen. Wat overblijft is een lijst met per zaak de datum, het tijdstip, het type zaak en de beschrijving van het geschil of de verdenking, zoals die ook voor de pers wordt gemaakt.

Raad voor de Rechtspraak
T.a.v. de heer H. Naves, voorzitter
Kneuterdijk 1
2514 EM DEN HAAG

Per e-mail via: @rechtspraak.nl

Datum: 12 maart 2024
Ons kenmerk: TB/RvV
Betreft: Position paper Nederlandse Vereniging van Journalisten

Geachte heer Naves,

Hierbij sturen wij u de position paper van de Nederlandse Vereniging van Journalisten inzake de klachtzaak van advocaat mr. bij de Hoge Raad tegen het onder embargo verstrekken van slachtoffergegevens aan de pers.

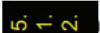
Hoogachtend,

5.1.2.e

T.L.W. Bruning
Secretaris Nederlandse Vereniging van Journalisten

Bijlage: position paper NVJ

Position Paper Nederlandse Vereniging van Journalisten:

klachtzaak van advocaat mr. bij de Hoge Raad tegen het onder embargo verstrekken van slachtoffergegevens aan de pers. <https://www.linkedin.com/in/sebasdiekstra/recent-activity/all/>

Het Belang van Toegang tot Rechtbankinformatie voor Journalisten

Inleiding

Graag vragen wij uw aandacht voor de belangen van onze beroepsgroep en daarmee van het brede publiek, zodat journalisten goed hun controlerende en verslaggevende werk kunnen verrichten en de openbaarheid van rechtspraak gegarandeerd is.

De Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ) vertegenwoordigt 8000 professionele journalisten in Nederland en komt op voor de belangen van de journalistiek en het recht op vrije en ongehinderde toegang tot informatie.

In deze position paper geven wij de wettelijke onderbouwing en zullen we de grondwettelijke principes uiteenzetten die pleiten voor het delen van relevante rechtbankinformatie met journalisten, inclusief namen van verdachten, advocaten, tenlasteleggingen en slachtoffers, met inachtneming van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

Grondwettelijke Principes en Wettelijke Onderbouwing

Het recht op vrijheid van meningsuiting en de persvrijheid zijn fundamentele grondrechten die verankerd zijn in zowel de Nederlandse Grondwet als het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM). Artikel 7 van de Nederlandse Grondwet waarborgt de vrijheid van meningsuiting, terwijl artikel 10 van het EVRM daar nog expliciet de vrijheid om inlichtingen of denkbeelden te ontvangen aan toevoegt. Het is van essentieel belang om te erkennen dat deze rechten niet alleen individuele journalisten beschermen, maar ook het publieke belang dienen door een vrije uitwisseling van informatie en ideeën mogelijk te maken.

De AVG beschermt de privacy van individuen, door verwerking van persoonsgegevens te reguleren. Gelet op de persvrijheid gelden voor de verwerking van persoonsgegevens voor journalistieke doeleinden een aantal uitzonderingen. Artikel 85 van de AVG bepaalt dat lidstaten passende maatregelen moeten treffen om de vrijheid van meningsuiting en informatie te waarborgen, met inbegrip van verwerking voor journalistieke doeleinden. Het resultaat is neergelegd in de "journalistieke exceptie" van artikel 43 Uitvoeringswet AVG (UAVG). Hieruit volgt dat een groot deel van de AVG niet van toepassing is op de verwerking van persoonsgegevens voor uitsluitend journalistieke doeleinden.

De verwerking van persoonsgegevens voor journalistieke doeleinden dient dus een legitiem belang en is niet strikt onderhevig aan de bepalingen van de AVG die betrekking hebben op andere soorten gegevensverwerking.

Openbaarheid rechtspraak cruciaal

Het delen van rechtbankinformatie met journalisten, inclusief namen van verdachten, advocaten, tenlasteleggingen en slachtoffers, draagt bij aan de openheid en transparantie van het rechtssysteem.

Journalisten spelen een cruciale rol bij het informeren van het publiek over gerechtelijke procedures en controleren het goed functioneren van de rechtelijke macht. Daarbij is het van vitaal belang dat zij toegang hebben tot relevante informatie om hun rol effectief te vervullen. Namen van slachtoffers zijn vaak strafvorderlijk relevant en worden om die reden tijdens (openbare) strafzittingen genoemd. Voor journalisten kunnen namen van belang zijn om (vooraf) een inschatting te kunnen maken van de maatschappelijke relevantie van een zaak en de noodzaak om een zitting bij te wonen. Bovendien vormen persoonsgegevens in rechtbankzaken voor journalisten een essentieel onderdeel om de verslaggevende en controlerende rol te kunnen vervullen.

Beperkingen op de toegang tot deze informatie zouden niet alleen een inbreuk vormen op de persvrijheid, maar ook op het recht van het publiek om geïnformeerd te worden over zaken van algemeen belang. Toegang tot op persoonsgegevens vormen daarbij een essentieel onderdeel van deze controlerende functie.

De Rol van Journalisten als Controleurs van de Rechtspraak

Journalisten fungeren als waakhonden van de samenleving door de rechtspraak te controleren en te rapporteren over gerechtelijke procedures en beslissingen. Door toegang te hebben tot rechtbankinformatie kunnen zij het publiek informeren over de integriteit van het rechtssysteem, mogelijke misstanden aan het licht brengen en het vertrouwen in de rechtspraak bevorderen. Bovendien kunnen journalisten via rechtbankverslaggeving bijdragen aan een beter begrip van complexe juridische kwesties en het algemene bewustzijn van de rechtsstaat vergroten.

Voor verdere argumenten verwijzen we in dit verband graag naar een uitgebreide opinie van rechtbankverslaggever Chris Klomp: <https://chrisklomp.nl/persvrijheid-versus-bescherming-slachtoffers/>

Juridische Verantwoordelijkheid en Ethiek

Journalisten zijn zich bewust van de delicate balans tussen het recht van het publiek op informatie en de bescherming van individuele privacy. Bij het rapporteren over rechtbankzaken dragen zij een aanzienlijke verantwoordelijkheid om de ethische normen van de journalistiek te handhaven en juridische richtlijnen te respecteren.

Een essentieel aspect van deze verantwoordelijkheid is het waarborgen van de privacy van betrokkenen bij rechtbankprocedures. Journalisten moeten zorgvuldig afwegen welke informatie relevant is voor het publiek en tegelijkertijd de persoonlijke levenssfeer van verdachten, slachtoffers en andere betrokkenen beschermen. Dit betekent dat namen, adressen en andere identificerende informatie vaak geanonimiseerd moeten worden in de verslaggeving, tenzij er een zwaarwegend publiek belang is om deze informatie bekend te maken.

Kortom, journalisten dragen een aanzienlijke verantwoordelijkheid bij het verslaan van rechtbankzaken, niet alleen om het publiek te informeren, maar ook om de privacy te respecteren, vooroordelen te vermijden en de integriteit van het rechtssysteem te handhaven en kunnen daar na publicatie ook door benadeelden op worden aangesproken.

Het is dan ook een welgemeend eigenbelang van journalisten om zelf deze ethische en juridische normen te handhaven, zodat journalisten bijdragen aan een eerlijke, evenwichtige en verantwoorde verslaggeving en niet zelf onnodig verward raken in gerechtelijke procedures.

Conclusie

Als NVJ dringen wij erop aan dat het recht van journalisten op toegang tot rechtbankinformatie wordt gewaarborgd. Persoonsgegevens in rechtbankzaken vormen daarbij een essentieel onderdeel om onze verslaggevende en controlerende rol te kunnen vervullen. Het delen van relevante informatie met betrekking tot rechtbankzaken is essentieel voor het bevorderen van openheid, transparantie en verantwoording binnen onze samenleving. Wij roepen op tot een evenwichtige benadering waarbij de privacy van individuen wordt gerespecteerd, maar waarbij ook de cruciale rol van journalisten bij het informeren van het publiek wordt erkend en ondersteund.

Journalisten zijn zich daarbij bewust van hun verantwoordelijkheid om de privacy van betrokkenen, waar nodig te beschermen. Door zelf deze ethische en juridische normen te handhaven en niet voorafgaand beperkt te worden in de toegang tot relevante informatie, kunnen journalisten bijdragen aan een eerlijke, evenwichtige en verantwoorde verslaggeving van gerechtelijke procedures.

Bovendien is het belangrijk om te benadrukken dat het waarborgen van de toegang van journalisten tot rechtbankinformatie niet alleen de journalistiek ten goede komt, maar ook het publiek en de samenleving als geheel. Door transparantie en openheid te bevorderen, kunnen journalisten helpen om vertrouwen in de rechtspraak te vergroten, misstanden aan het licht brengen en bijdragen aan een beter begrip van de rechtsstaat.

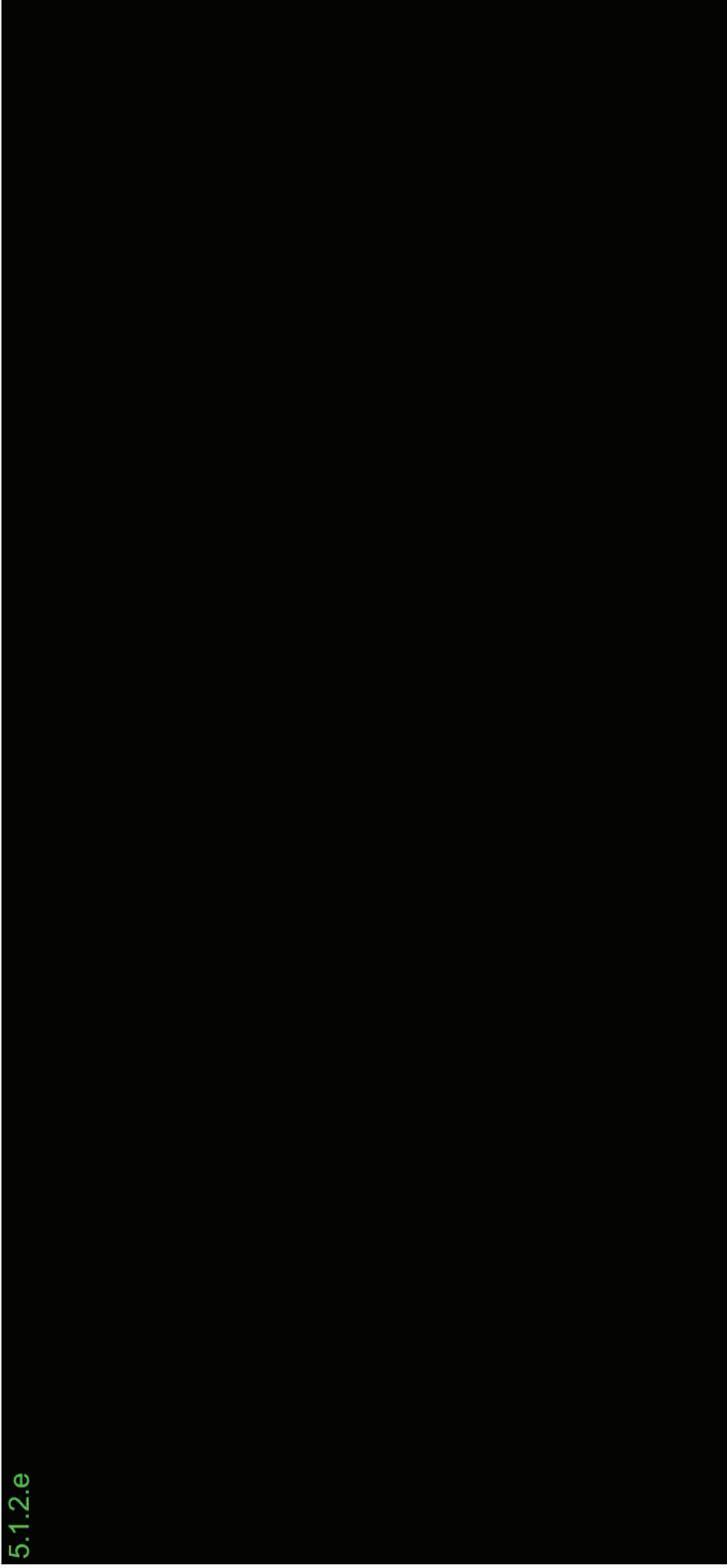
Als beroepsvereniging van journalisten roepen we op tot een evenwichtige benadering van toegang tot rechtbankinformatie, en daarmee tot het bevorderen van een rechtvaardige en transparante samenleving voor alle burgers. We zijn ons terdege bewust van het belang van journalistieke integriteit en het respecteren van de privacy van individuen, maar kunnen en mogen daarin niet voorafgaand aan publicatie beperkt worden door anonimisering van persoonsgegevens.

Inspiratievoorbeeld: huidige werkwijze RB MNL

Persrol strafzittingen MK week 3/2025

Rechtbank Midden-Nederland, locatie Utrecht, meervoudige kamer

5.1.2.e

Informatieverstrekking journalisten-verrijkte zittingslijsten

Data Protection Impact Assessment - Rechtspraak [NIEUW]

Rapportdatum	19 dec 2024	Startdatum	19 dec 2024
Proces	Informatieverstrekking journalisten	Einddatum	
Gebied	Raad voor de rechtspraak	Externe referentie	
Toelichting	In de DPIA wordt de impact verkend van de voorgenom en informatieverstrekking vanuit de Rechtspraak aan jo urnalisten.		
Penvoerder	5.1.2.e (19 dec 2024 - 19 dec 2024)		
Privacy Officer	5.1.2.e (19 dec 2024 -)		

Vragenlijst

Verantwoording	
1 Welk onderdeel van de Rechtspraak gaat of gaan over de verwerking?	- Rechtbank(en) - Gerechtshof(ven) - College(s)
1.1 Welke Rechtbank(en) gaat of gaan over de verwerking?	- Rechtbank Amsterdam - Rechtbank Rotterdam - Rechtbank Zeeland-West Brabant - Rechtbank Den Haag - Rechtbank Gelderland - Rechtbank Limburg - Rechtbank Midden-Nederland - Rechtbank Noord-Holland - Rechtbank Noord-Nederland - Rechtbank Oost-Brabant - Rechtbank Overijssel
1.1 Welk Gerechtshof gaat of gaan over de verwerking?	- Gerechtshof Amsterdam - Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden - Gerechtshof Den Haag - Gerechtshof 's-Hertogenbosch
1.1 Welk College gaat of gaan over de verwerking?	- College van Beroep voor het bedrijfsleven - Centrale Raad van Beroep

Voorstel en Context	
2.1 Vat samen waar de verwerking van persoonsgegevens over gaat.	Het gaat om de verstrekking van verrijkte zittingslijsten aan geaccrediteerde journalisten waarop staat: datum, plaats, tijdstip van de zitting, namen van de procespartijen, naam en leeftijd van de verdachte, namen en leeftijden van slachtoffers (muv minderjarige slachtoffers in bepaalde typen zaken zoals zedenzaken, dan wordt volstaan met de aanduiding 'minderjarige slachtoffers') en een korte omschrijving/samenvatting van de zaak. Het gaat hier om zaken in civiel/straf en bestuur.
2.2 Beschrijf waar de verwerking niet over gaat?	gegevens worden alleen gedeeld met geaccrediteerde journalisten via een beveiligde omgeving en niet openbaar gepubliceerd. een geanonimiseerde versie wordt tzt wel gepubliceerd op rechtspraak.nl tbv publieksinformatie.
2.3 Beschrijf hoe de instroom van de persoonsgegevens verloopt.	uit de verschillende primair proces systemen en eventuele TLL's en dagvaardingen wordt de hiervoor beschreven informatie verzameld.
2.4 Beschrijf hoe de doorstroom van de persoonsgegevens verloopt.	Deze informatie wordt vervolgens gebundeld en verstrekt aan een nog te werven extern bureau dat de verrijkte zittingslijsten gaat samenstellen. de precieze werkwijze van die gegevensverzameling en gegevensverstrekking wordt in een aparte DPIA gezet als er een bureau hiervoor op het oog is.
2.5 Beschrijf hoe de uitstroom van de persoonsgegevens verloopt.	Het bureau levert verrijkte zittingslijsten op die vervolgens worden gepubliceerd in een afgeschermd digitale omgeving (bestandenpostbus) waar geaccrediteerde journalisten toegang toe krijgen dmv wachtwoord en inlog. Bij deze digitale omgeving worden nog extra waarborgen onderzocht om scraping en ander misbruik van deze gegevens te voorkomen.
2.6 Is er een schematische weergave beschikbaar van de gegevensverwerking?	Nee
2.7 Is er documentatie die de gegevensverwerking nader beschrijft? ⓘ	Ja
Documenten:	
20241118 adviesnotitie Rdvr nieuwe Persrichtlijn.pdf 2024.11.26 Memo rechtmatigheidstoets gegevensverstrekking journalisten.docx 2. 20240724_Voorstel informatieverstrekking aan pers en publiek (DEF).pdf	
2.8 Welke IT-systemen ondersteunen het proces?	Berber, Civiel, IRIS, Compas, GPS, NIAS
2.9 Van welke (nieuwe) technieken en methoden wordt voor deze gegevensverwerking gebruik gemaakt?	Er worden geen speciale technieken of methoden toegepast.

Categorieën van personen

3.0	Van welke personen worden gegevens verwerkt?	➤ Minderjarige ➤ Officier van Justitie ➤ Procespartij (verzoeker, belanghebbende, eiser, gedaagde, geïntimeerde, appellant, verzoeker, verweerder) ➤ (Professionele) Procesvertegenwoordiger (advocaat, gemachtigde) ➤ Rechterlijk ambtenaar ➤ Slachtoffer ➤ Verdachte, veroordeelde ➤ Vertegenwoordiger bestuursorgaan (IND, gemeente, provincie, Staat, etc.)
-----	--	--

(Professionele) procesvertegenwoordiger (advocaat, gemachtigde)

1	Binnen welk (Rechts)domein ligt het raakvlak van de betrokkene met de Rechtspraak?	➤ Bestuursrecht ➤ Civielrecht ➤ Strafrecht
2	Welke soorten gewone persoonsgegevens worden verwerkt?	Naam
3	Welke gevoelige persoonsgegevens worden verwerkt?	Er worden géén gevoelige persoonsgegevens verwerkt.
4	Welke bijzondere persoonsgegevens worden verwerkt?	Er worden géén bijzondere persoonsgegevens verwerkt.
5	Welk soorten strafrechtelijke gegevens worden verwerkt?	Er worden géén strafrechtelijke persoonsgegevens verwerkt

Minderjarige

1	Binnen welk (Rechts)domein ligt het raakvlak van de betrokkene met de Rechtspraak?	Strafrecht
2	Welke soorten gewone persoonsgegevens worden verwerkt?	➤ Naam ➤ Geboortedatum/ Leeftijd/ Leeftijdsklasse ➤ Geslacht/ Aanhef
3	Welke gevoelige persoonsgegevens worden verwerkt?	Er worden géén gevoelige persoonsgegevens verwerkt.
4	Welke bijzondere persoonsgegevens worden verwerkt?	Er worden géén bijzondere persoonsgegevens verwerkt.
5	Welk soorten strafrechtelijke gegevens worden verwerkt?	Er worden géén strafrechtelijke persoonsgegevens verwerkt

Officier van Justitie

1	Binnen welk (Rechts)domein ligt het raakvlak van de betrokkene met de Rechtspraak?	Strafrecht
2	Welke soorten gewone persoonsgegevens worden verwerkt?	Naam
3	Welke gevoelige persoonsgegevens worden verwerkt?	Er worden géén gevoelige persoonsgegevens verwerkt.
4	Welke bijzondere persoonsgegevens worden verwerkt?	Er worden géén bijzondere persoonsgegevens verwerkt.
5	Welk soorten strafrechtelijke gegevens worden verwerkt?	Er worden géén strafrechtelijke persoonsgegevens verwerkt

Procespartij (verzoeker, belanghebbende, eiser, gedaagde, geïntimeerde, appellant, verzoeker, verweerder)

1	Binnen welk (Rechts)domein ligt het raakvlak van de betrokkene met de Rechtspraak?	➤ Bestuursrecht ➤ Civielrecht
2	Welke soorten gewone persoonsgegevens worden verwerkt?	➤ Naam ➤ Geslacht/ Aanhef ➤ Anders
2.1	Als anders, welke gewone persoonsgegevens worden verwerkt?	Voor de verrijkte zittingslijst is het relevant naam/geslacht en informatie over de locatie van het geschil of het strafbare feit op te nemen in de samenvatting.
3	Welke gevoelige persoonsgegevens worden verwerkt?	Er worden géén gevoelige persoonsgegevens verwerkt.
4	Welke bijzondere persoonsgegevens worden verwerkt?	➤ Gegevens over gezondheid ➤ Politieke opvattingen ➤ Ras of etnische afkomst ➤ Religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen
5	Welk soorten strafrechtelijke gegevens worden verwerkt?	Er worden géén strafrechtelijke persoonsgegevens verwerkt

Rechterlijk Ambtenaar

1	Binnen welk (Rechts)domein ligt het raakvlak van de betrokkene met de Rechtspraak?	➤ Bestuursrecht ➤ Civielrecht ➤ Strafrecht
2	Welke soorten gewone persoonsgegevens worden verwerkt?	Naam
3	Welke gevoelige persoonsgegevens worden verwerkt?	Er worden géén gevoelige persoonsgegevens verwerkt.
4	Welke bijzondere persoonsgegevens worden verwerkt?	Er worden géén bijzondere persoonsgegevens verwerkt.
5	Welk soorten strafrechtelijke gegevens worden verwerkt?	Er worden géén strafrechtelijke persoonsgegevens verwerkt

Slachtoffer

1	Binnen welk (Rechts)domein ligt het raakvlak van de betrokkene met de Rechtspraak?	Strafrecht
2	Welke soorten gewone persoonsgegevens worden verwerkt?	➤ Naam ➤ Geboortedatum/ Leeftijd/ Leeftijdsklasse

		➤ Geslacht/ Aanhef
3	Welke gevoelige persoonsgegevens worden verwerkt?	Er worden géén gevoelige persoonsgegevens verwerkt.
4	Welke bijzondere persoonsgegevens worden verwerkt?	Er worden géén bijzondere persoonsgegevens verwerkt.
5	Welk soorten strafrechtelijke gegevens worden verwerkt?	Er worden géén strafrechtelijke persoonsgegevens verwerkt

Vertegenwoordiger bestuursorgaan (IND, gemeente, provincie, Staat, etc.)

1	Binnen welk (Rechts)domein ligt het raakvlak van de betrokkene met de Rechtspraak?	➤ Bestuursrecht ➤ Civielrecht
2	Welke soorten gewone persoonsgegevens worden verwerkt?	Naam
3	Welke gevoelige persoonsgegevens worden verwerkt?	Er worden géén gevoelige persoonsgegevens verwerkt.
4	Welke bijzondere persoonsgegevens worden verwerkt?	Er worden géén bijzondere persoonsgegevens verwerkt.
5	Welk soorten strafrechtelijke gegevens worden verwerkt?	Er worden géén strafrechtelijke persoonsgegevens verwerkt

Verdachte, veroordeelde

2	Welke soorten gewone persoonsgegevens worden verwerkt?	➤ Naam ➤ Geboortedatum/ Leeftijd/ Leeftijdsklasse ➤ Geslacht/ Aanhef
3	Welke gevoelige persoonsgegevens worden verwerkt?	Er worden géén gevoelige persoonsgegevens verwerkt.
4	Welke bijzondere persoonsgegevens worden verwerkt?	Er worden géén bijzondere persoonsgegevens verwerkt.
5	Welk soorten strafrechtelijke gegevens worden verwerkt?	Er worden géén strafrechtelijke persoonsgegevens verwerkt
6	Welke soort gerechtelijke strafgegevens worden verwerkt?	Anders
6.1	Als anders; welke gerechtelijke strafgegevens worden verwerkt?	gegevens uit de TLL zoals de strafbare feiten, plaats delict etc waar een verdachte van wordt verdacht. alles wat bijdraagt aan een korte beschrijving van de zaak die wordt behandeld.

Betrokken Partijen

4.1	Zijn bij deze verwerking andere partij(en) betrokken?	Ja
4.2	Maakt de betrokken partij gebruik van subverwerkers?	Nee

Betrokken Partijen 1

1	Wat is de naam van de betrokken partij?	geaccrediteerde journalisten.
2	Wat is de relatie van de betrokken partij tot de Rechtspraak?	Anders
3	Welke verantwoordelijkheid heeft deze partij in deze verwerking?	Een zelfstandig verwerkingsverantwoordelijke
3.1	Is er een Gegevensleveringsovereenkomst met deze partij afgesloten?	Ja
4	Op welke wijze worden gegevens uitgewisseld met deze partij?	via een beveiligde omgeving (bestandenpostbus) krijgen geaccrediteerde journalisten toegang tot de verrijkte zittingslijsten.
5	Is er sprake van doorgifte van persoonsgegevens buiten de EU/EER of internationale organisatie?	Nee

Juridisch- en beleidskader

5.1	Wat is het doel van deze verwerking?	Het doel is journalisten te voorzien van informatie zodat zij een bijdrage kunnen leveren aan de openbaarheid van Rechtspraak en de controlefunctie op de Rechtspraak. Journalisten moeten over die informatie kunnen beschikken om zelfstandig een beoordeling te kunnen maken over de maatschappelijke relevantie van een rechtszaak en de noodzaak om een zitting bij te wonen. Gegevens over de leeftijd van verdachten of slachtoffers, diens woonomgeving of delictplaats maken onderdeel uit de set aan informatie op basis waarvan journalisten een inschatting maken over maatschappelijke relevantie van een zaak. Een minderjarige verdachte die zich schuldig maakt aan een gewelddadige roofoverval of moordzaak is maatschappelijk van andere relevantie dan een minderjarige die een winkeldiefstal pleegt bijvoorbeeld.
5.2	Zijn er naast de doelen ook nevendoelen van toepassing?	Nee
5.3	Is sprake van een verdere verwerking van gegevens die voor een ander doel zijn verzameld?	Ja
5.3.1	Wat is het oorspronkelijke verwerkingsdoel?	gegevens zijn voor de behandelingen van rechtszaken in de primair processystemen van de Rechtspraak vastgelegd.
5.3.2	Als er sprake is van een verdere verwerking, licht toe hoe deze eruit ziet.	gegevens wordt uit de verschillende systemen gehaald en door een externe partij tot een verrijkte zittingslijst samengebracht en beschikbaar gesteld aan geaccrediteerde journalisten.
5.3.3	Is de verwerking verenigbaar met het oorspronkelijke verwerkingsdoel?	Nee
5.4	Wat is de wettelijke grondslag voor de verwerking?	Voldoen aan een op de Rechtspraak rustende wettelijke verplichting
5.4.1	Op basis van welke wettelijke verplichting wordt deze verwerking uitgevoerd?	art 6 EVRM, art 15 BODG, art 27 Wetboek van burgerlijk rechtsvordering, art 8:62 Awb, art 269 Wetboek Sv, art 51e WJSG en art 51g lid2 WJSG Het verstrekken van bijzondere persoonsgegevens van procespartijen valt onder de uitzonderingsgrond in art9 lid 2f AVG waarin de AVG mogelijkheid biedt om bijz persoonsgegevens verwerken in het kader van hun rechtsbevoegdheid. Het verstrekken persoonsgegevens waaronder bijzondere gegevens is noodzakelijk voor de openbaarheid van rechtspraak. Het gaat dan bv om gegevens over de rechtszaak waarbij ouders bv vanuit hun geloofsovertuiging een bloedtransfusie voor hun kind weigeren.
5.5	Geef de verhouding aan tussen inbreuk op de privacy van de betrokkenen en het doel van de verwerking.	er worden niet meer persoonsgegevens opgenomen in de verrijkte zittingslijst dan voor de journalisten noodzakelijk is om te bepalen of een zitting nieuwswaardig en relevant is om te verslaan.

5.6	Geef aan waarom de verwerking niet op een minder ingrijpende wijze kan worden uitgevoerd?	minder persoonsgegevens verstrekken zorgt ervoor dat journalisten geen eigen afweging kunnen maken welke zaken nieuwswaardig of relevant zijn en daardoor zijn zij niet in staat een bijdrage te leveren aan de openbaarheid van de rechtspraak.
5.7	Is er voor deze verwerking een (noodzakelijke) bewaartermijn vastgesteld?	Ja
5.8	Wat is de gehanteerde bewaartermijn van persoonsgegevens?	gegevens worden een week voorafgaand aan de zitting ter beschikking gesteld en een week na afloop van de zitting verwijderd, max 3 weken dus.
5.9	Hoe worden persoonsgegevens van betrokkenen verkregen?	uit de verschillende primair proces systemen.
5.10	Hoe worden de betrokkenen geïnformeerd over de rechten die ze hebben?	op rechtspraak.nl/privacy
5.11	Welke van de volgende rechten zouden betrokkenen kunnen uitoefenen?	Afschermen / beperken / bezwaar
5.12	Worden alle betrokkenen actief geïnformeerd over deze verwerking van hun gegevens?	Nee
5.12.2	Geef aan waarom het informeren achterwege wordt gelaten?	we gaan de informatie toevoegen op rechtspraak.nl/privacy voor de inwerkingtreding van de nieuwe persrichtlijn.
5.13	Kunnen er weigeringsgronden voor de Rechtspraak van toepassing zijn op grond van de (U)AVG?	Ja
5.13.1	Zo ja, welke om weigeringsgrond gaat het?	integriteit van de rechterlijke procedure
5.14	Is er naast de AVG en WJSG ook andere wetgeving van toepassing?	Ja
5.14.1	Zo ja, Welke wet- of regelgeving is van toepassing?	EVRM, Awb, Rv, Sv, BODG

Beveiligingsmaatregelen

6.1	Heeft u binnen het proces van deze verwerking risico-beheersende maatregelen genomen?	Ja
6.2	Welke maatregelen zijn voor deze verwerking genomen?	we werken met journalisten die geaccrediteerd moeten worden voor toegang tot deze verrijkte zittingslijsten, de toegang is beschermd door een persoonlijke inlog en wachtwoord, de lijst van geaccrediteerde journalisten met toegang tot de zittingsinformatie wordt elk halfjaar gecontroleerd. onderzocht wordt of er binnen de digitale omgeving nog aanvullende maatregelen getroffen kunnen worden om scraping of ander misbruik van deze gegevens te voorkomen.
6.3	Moet security of BVC ter advisering betrokken worden bij deze verwerking?	Nee
6.4	Waarom is advies van security/BVC'er niet noodzakelijk?	moet nog gebeuren, door IVO

Risico's

7.1	Blijkt uit deze DPIA dat er sprake is van een kans op autorisatierisico's?	Nee
7.2	Blijkt uit deze DPIA dat er een kans is dat persoonsgegevens gedeeld worden met externe partijen zonder deze te versleutelen?	Nee
7.3	Blijkt uit deze DPIA dat er een kans is op informatiebeveiligingsincidenten?	Nee
7.4	Blijkt uit deze DPIA dat er bij deze verwerking een kans is op ethische vraagstukken?	Nee
7.5	Heeft u bij het invullen van deze vragenlijst risico's geconstateerd die u wilt beperken?	Ja

Risico: Verdere verwerking

1	Wat voor (privacy)risico betreft het?	Verlies aan controle over persoonsgegevens
2	Wat is de oorsprong van het risico of aanleiding van het risico?	er worden gegevens van betrokken procespartijen verder verwerkt, zonder dat dit past bij het oorspronkelijke doel van de gegevensverzameling.
3	Op welke betrokkene(n) heeft dit risico betrekking?	alle categorieën van betrokken.
4	Wat is de score van dit risico n.a.v. de risico matrix (zie helptekst)?	Laag
4.1	Geef een onderbouwing van de risicoscore.	we hebben een wettelijke grondslag ondanks dat de verdere verwerking niet verenigbaar is met het oorspronkelijke doel.
5	Beschrijf de (voorgenomen) maatregel(en).	acceptatie
6	Wat is de score van dit risico na invoering van de maatregel (zie risico matrix in helptekst)?	Laag
7	Is er sprake van een restrisico?	Nee

Geconstateerd risico 1

1	Wat voor (privacy)risico betreft het?	Verlies aan controle over persoonsgegevens
2	Wat is de oorsprong van het risico of aanleiding van het risico?	betrokkenen worden niet actief geïnformeerd over deze gegevensverwerking
3	Op welke betrokkene(n) heeft dit risico betrekking?	alle betrokkenen
4	Wat is de score van dit risico n.a.v. de risico matrix (zie helptekst)?	Laag
4.1	Geef een onderbouwing van de risicoscore.	in uitzonderlijke gevallen is het vervelend voor betrokkenen als ze onverwacht geconfronteerd worden met journalisten, meestal worden ze door OM, slachtofferhulp of advocaten geïnformeerd.
5	Beschrijf de (voorgenomen) maatregel(en).	op rechtspraak.nl/privacy deze gegevensverwerking toevoegen
6	Wat is de score van dit risico na invoering van de maatregel (zie risico matrix in helptekst)?	Laag
7	Is er sprake van een restrisico?	Nee

Geconstateerd risico 2

1	Wat voor (privacy)risico betreft het?	➤ Uitsluiting ➤ Vernedering ➤ Reputatieschade
---	---------------------------------------	---

2	Wat is de oorsprong van het risico of aanleiding van het risico?	door de rechtspraak worden alle namen van betrokken procespartijen, verdachten en slachtoffers opgenomen in de verrijkte zittingslijsten, vanuit de gedachte dat de journalistiek zelf de afweging moet kunnen maken welke zaak voor hen relevant is en het niet aan ons is om te bepalen welke zaak mediagevoelig of geruchtmakend is. daarnaast is het praktisch niet uitvoerbaar, zeker bij externe uitbesteding, om in elke individuele zaak een afweging te maken wel of geen namen te noemen (en dus wel of niet op te nemen in het zittingsoverzicht).
3	Op welke betrokkene(n) heeft dit risico betrekking?	alle betrokkenen
4	Wat is de score van dit risico n.a.v. de risico matrix (zie helptekst)?	Gemiddeld
4.1	Geef een onderbouwing van de risicoscore.	journalisten moeten met het oog op vrije nieuwsgaring zelf een afweging kunnen maken gebaseerd op goede informatie. hiermee worden meer persoonsgegevens verwerkt dan misschien strikt noodzakelijk is, ten opzichte van in elke individuele zaak een afweging maken.
5	Beschrijf de (voorgenomen) maatregel(en).	accepteren van het risico
6	Wat is de score van dit risico na invoering van de maatregel (zie risico matrix in helptekst)?	Gemiddeld
7	Is er sprake van een restrisico?	Ja
8	Licht het restrisico toe?	journalisten moeten met het oog op vrije nieuwsgaring zelf een afweging kunnen maken gebaseerd op goede informatie. daarom wordt het risico geaccepteerd.
9	Disclaimer: Het restrisico dient na advies van de Functionaris Gegevensbescherming te worden beoordeeld en geaccepteerd door de verwerkingsverantwoordelijke.	

aan H. Naves, J. Mendlik
cc 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e O. Welling,
5.1.2.e
van Functionaris gegevensbescherming
datum 13 december 2024
onderwerp Advies FG – verstrekking verrijkte zittingslijsten

Advies FG

Introductie

In dit advies wordt ingegaan op de informatieverstrekking aan journalisten. Dit advies is een vervolg op het tussentijds advies zoals gegeven door de functionaris gegevensbescherming (FG) d.d. 14 oktober 2024 betreffende de informatieverstrekking aan pers en publiek.

Inmiddels is de laatste versie van de ‘Persrichtlijn 2024’ van de werkgroep Evaluatie persrichtlijn aan de FG gezonden. Tevens heeft de landsadvocaat op 18 november 2024 op verzoek van de voornoemde werkgroep een advies gegeven betreffende de informatieverstrekking aan de pers over openbare zittingen. Dit advies dateert van na het door de FG gegeven tussentijdse advies. Tot slot is de DPIA informatieverstrekking journalisten ter advisering aan de FG voorgelegd.

Hierna wordt kort stilgestaan bij de ontwikkelingen gevolgd na het tussentijds advies van de FG. Vervolgens worden de gegevensbeschermingsaspecten beschreven, waarna het advies van de FG volgt.

1. Ontwikkelingen na tussentijds advies FG

Advisering landsadvocaat

De landsadvocaat heeft op verzoek van de werkgroep Evaluatie persrichtlijn een advies opgesteld betreffende de verstrekking van informatie aan geaccrediteerde journalisten.

De landsadvocaat stelt in zijn definitieve advies dat informatie over datum, plaats en aanvangsdatum van de openbare zittingen door middel van de verrijkte zittingslijsten aan de pers verstrekt dient te worden. Hetzelfde geldt voor de korte omschrijving van de aard van de aankomende zaak. De namen van de betrokken procespartijen kunnen een rol spelen, hetgeen afhangt van een toets aan beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit. Er kunnen maatregelen worden getroffen om de ernst van de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer te beperken.

De landsadvocaat komt daarnaast tot de conclusie dat het in de regel nodig is informatie uit de tenlastelegging te verstrekken aan de pers om de openbaarheid van zittingen in aankomende strafzaken te waarborgen. Er dient een keuze gemaakt te worden door de Rechtspraak in welke vorm de informatie uit de tenlastelegging zal worden verstrekt die benodigd is voor de pers bij het maken van een beoordeling over eventuele aanwezigheid bij zittingen.

DPIA Informatieverstrekking journalisten

De DPIA betreffende de informatieverstrekking aan journalisten is op 27 november jl. afgerond. In de DPIA is de ontwikkeling van verrijkte zittingslijsten door een nog te werven extern bureau beschreven en

datum 13 december 2024
onderwerp Advies FG – verstrekking verrijkte zittingslijsten
pagina 2 van 4

de verstrekking daarvan aan geaccrediteerde journalisten. De privacy officer van de Raad heeft op 27 november de DPIA gereviewd. De DPIA is vervolgens ter advisering voorgelegd aan de FG.

2. Gegevensbeschermingsaspecten

Hierna wordt achtereenvolgens ingegaan op de gegevensverwerking, de civiele en bestuurszaken en de strafzaken.

Gegevensverwerking - verrijkte zittingslijsten

De FG maakt uit de DPIA op dat de verrijkte zittingslijsten voor zowel het civiel, bestuurs- als strafrecht de volgende gegevens gaan bevatten: *datum, plaats, tijdstip van de zitting, namen van de procespartijen, naam en leeftijd van de verdachte, namen en leeftijden van slachtoffers (met uitzondering van minderjarige slachtoffers in bepaalde typen zaken zoals zedenzaken, dan wordt volstaan met de aanduiding 'minderjarige slachtoffers') en een korte omschrijving/samenvatting van de zaak.*

Dit betreft een wijziging ten opzichte van de categorieën van gegevens zoals opgenomen in het Voorstel nadere uitwerking uniforme informatievoorziening aan pers en publiek d.d. 24 juli 2024. Op grond van het voorstel zouden de verrijkte zittingslijsten de datum, plaats en aanvangstijd van de zitting, de namen van de betrokken procespartijen en een korte omschrijving van de aard van de zaak bevatten. Dit volgt eveneens uit de voorliggende Persrichtlijn 2024. De FG vraagt zich af waarom de verwerking van de leeftijd van verdachten en slachtoffers noodzakelijk is. De grondslag, noodzaak noch het doel hiervan zijn beschreven in de DPIA. De FG ziet een toelichting hierop graag tegemoet, zodat dit advies op dit punt kan worden aangevuld.

Verderop in de DPIA is opgenomen dat van de categorieën van betrokkenen minderjarige, slachtoffer en verdachte, veroordeelde ook het geslacht/de aanhef kan worden verwerkt. Tevens is het mogelijk dat van de procespartij woonadres, postcode, woonplaats (verblijfslocatie) wordt verwerkt en enkele bijzondere persoonsgegevens. In de DPIA is – anders dan de vermelding ervan – niet ingegaan op de verwerking van deze laatste categorieën van gegevens, waardoor de FG de grondslag, noodzaak noch het doel kan bepalen. De FG adviseert de DPIA op deze punten te wijzigen en de DPIA opnieuw voor te leggen.

De ontvangers van de verrijkte lijsten betreffen enkel geaccrediteerde journalisten. De FG heeft vernomen dat het accreditatieproces in een andere DPIA is beschreven, waardoor hier verder niet op in zal worden gegaan.

De geaccrediteerde journalisten ontvangen de informatie via een beveiligde verbinding, zijnde de Bestandenpostbus. In de DPIA is een termijn opgenomen waarbinnen de gegevens voor journalisten toegankelijk zullen zijn, zijnde drie weken. De FG adviseert afspraken te maken over de wijze waarop de verrijkte zittingslijsten gepubliceerd en verwijderd gaan worden na die drie weken en wie dit gaat realiseren. Dit, om te voorkomen dat de gegevens langer dan noodzakelijk beschikbaar blijven in de

datum 13 december 2024
onderwerp Advies FG – verstrekking verrijkte zittingslijsten
pagina 3 van 4

Bestandenpostbus. Tevens adviseert de FG een incidentprocedure in te regelen voor het gebruik van de Bestandenpostbus door de Rechtspraak en de geaccrediteerde journalisten ten behoeve van de verrijkte zittingslijsten. Dit kan worden afgestemd met de privacy- en securitycollega's van de Rechtspraak.

Tevens is in de DPIA opgenomen dat een geanonimiseerde versie van de verrijkte zittingslijsten later zal worden gepubliceerd op rechtspraak.nl ten behoeve van de publieksinformatie. De FG verwacht dat hiermee wordt bedoeld op de publieksroosters zoals beschreven in het Voorstel van 24 juli 2024. De FG verneemt te zijner tijd graag op welke wijze dit proces uitgevoerd gaat worden en wie/welke instantie het proces gaat realiseren.

Civiele zaken en bestuurszaken

In het tussentijds advies heeft de FG opgenomen, voor wat betreft de categorieën van gegevens, aansluiting te zoeken bij hetgeen de Hoge Raad heeft overwogen in haar uitspraak van april 2023 (overweging 3.4.7).¹ De landsadvocaat heeft in zijn advies eerst gewezen op aansluiting bij de taak zoals opgenomen in artikelen 27 Rv en 8:62 Awb, het Besluit orde van dienst gerechten en heeft vervolgens stilgestaan bij enkele categorieën van gegevens welke aan journalisten dienen te/kunnen worden verstrekt.

De FG deelt de visie van de landsadvocaat voor wat betreft de datum, plaats, aanvangstijd van de openbare zittingen en de korte omschrijving van de aard van de zaak. Het betreft algemene informatie over een zitting die gaat plaatsvinden, welke in de basis geen persoonsgegevens behoeft te bevatten. De noodzaak hiervoor volgt uit de wet- en regelgeving en jurisprudentie.

De directe herleidbaarheid van betrokkenen volgt op het moment dat namen van betrokken procespartijen worden toegevoegd aan voornoemde gegevens, waarvoor een afweging van proportionaliteit en subsidiariteit op zijn plaats is. De landsadvocaat heeft gewezen op de mogelijkheid van het nemen van technische en organisatorische maatregelen om de ernst van de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer te beperken. De FG adviseert hiervoor dan ook technische en organisatorische maatregelen te treffen zodat enkel de noodzakelijke gegevens worden verstrekt aan de journalisten. Deze maatregelen zullen moeten worden afgestemd met de privacy en security collega's van de Rechtspraak en in de DPIA moeten worden opgenomen.

Strafzaken

In het tussentijds advies is de FG ingegaan op de Wjsg en de omgang met journalistieke doeleinden, de tenlastelegging en de rol van het OM daarbij. De landsadvocaat heeft bij de tenlastelegging stilgestaan naar aanleiding van één van de vraagstellingen. De landsadvocaat kan de vraag of de tenlastelegging kan worden verstrekt niet eenduidig beantwoorden. Wel stelt deze dat het in de regel nodig is informatie uit

¹ ECLI:NL:HR:2023:658.

datum 13 december 2024
onderwerp Advies FG – verstrekking verrijkte zittingslijsten
pagina 4 van 4

de tenlastelegging te verstrekken aan de pers, waarbij de keuze over welke informatie noodzakelijk is aan de Rechtspraak wordt gelaten.

De FG begrijpt uit de DPIA dat niet langer sprake is van de verstrekking van de tenlastelegging, maar een verrijkte zittingslijst voor de strafzaken gaat volgen, waardoor dit vraagstuk niet langer aan de orde is. Mocht een definitief advies in deze wenselijk zijn, verneemt de FG dit graag.

3. Advies FG

De FG begrijpt de wens en noodzaak voor het delen van de verrijkte zittingslijsten met de geaccrediteerde journalisten. De FG geeft – zo volgt uit het voorgaande – enkele adviezen.

Geadviseerd wordt:

1. het doel, de noodzaak en de rechtsgrond te beschrijven voor het gebruik van de leeftijden van verdachten en slachtoffers;
2. het doel, de noodzaak en de rechtsgrond toe te lichten van de mogelijke verwerking van het woonadres, postcode, woonplaats (verblijfslocatie) van de procespartij en de eventuele verwerking van enkele bijzondere persoonsgegevens;
3. technische en organisatorische maatregelen te treffen in lijn met de adviezen van de landsadvocaat ten aanzien van de namen van procespartijen;
4. afspraken te maken over de wijze waarop de verrijkte zittingslijsten gepubliceerd en verwijderd gaan worden en wie dit gaat realiseren;
5. een incidentprocedure in te richten voor het gebruik van de Bestandenpostbus ten behoeve van de verrijkte zittingslijsten. Dit kan afgestemd worden met de privacy- en securitycollega's van de Rechtspraak;
6. de FG te informeren over de wijze waarop het proces van de geanonimiseerde verrijkte zittingslijsten wordt uitgevoerd en wie/welke instantie het proces gaat realiseren.

De FG adviseert deze informatie in de DPIA op te nemen en ziet de gewijzigde DPIA graag tegemoet, zodat deze DPIA met een positief advies kan worden afgerond.

aan Raad
cc MT
van 5.1.2.e
doorkiesnummer 5.1.2.e
datum 30 januari 2025
onderwerp informatievoorziening journalisten persrichtlijn

Financiering verrijkte zittingslijsten

Aanleiding

In het voorstel 'nadere uitwerking uniforme informatieverstrekking aan pers en publiek' dat op 16 september 2024 in het PRO werd besproken, wordt een nieuwe werkwijze geïntroduceerd voor het (laten) maken van verrijkte zittingslijsten met zaaksinformatie voor journalisten. De werkwijze beoogt uniformiteit in informatie en vormgeving te bewerkstelligen om daarmee de dienstverlening aan journalisten te vergroten.

Belang van gezamenlijkheid

Al sinds de start van de persrichtlijn bieden gerechten een grote variëteit aan informatie aan journalisten. Niet alleen de inhoud verschilt, maar ook de vormgeving van de informatie en de wijze van verstrekken van de informatie. Dit tot groot ongenoegen en vele klachten van journalisten tot gevolg. Met de start van de nieuwe persrichtlijn ontstaat een nieuwe mogelijkheid om uniform te gaan werken en daarmee de dienstverlening aan journalisten te verbeteren. Om dit initiatief te stimuleren, stelt de Raad centraal budget beschikbaar voor het laten maken van uniforme, overzichtelijke en begrijpelijke verrijkte zittingsoverzichten met een korte samenvatting per zaak. Randvoorwaardelijk is dat elk gerecht hieraan meedoet.

Centrale inkoop en aanbesteding

Het voorstel 'nadere uitwerking uniforme informatieverstrekking aan pers en publiek' voorziet in de mogelijkheid tot gecoördineerde inkoop van een centrale voorziening (een extern bureau dat deze verrijkte zittingslijsten gaat maken) om tot goede en uniforme zittingsinformatie te komen. Dit traject wordt door Bureau Raad, afdeling Communicatie, centraal opgestart na besluitvorming in het PRO. De verwachting is dat dit tenminste 6 tot 8 maanden in beslag zal nemen. Streefdatum invoering verrijkte zittingslijsten is 1 januari 2026.

Financiële impact

De structurele kosten die hiermee gemoeid zijn, zijn gebaseerd op de kosten die 2 rechtbanken reeds betalen voor het (extern laten) produceren van verrijkte perslijsten. Per gerecht bedragen de kosten ongeveer 50.000 – 75.000 euro. De kosten voor hoven en bijzondere colleges zullen lager zijn i.v.m. een lager aantal zaken. Voorzichtige schatting van

datum 30 januari 2025
onderwerp informatievoorziening journalisten
persrichtlijn
pagina 2 van 2

de totale jaarlijkse kosten: 1.275.000 euro per jaar. Daarnaast zal er in de opstartfase waarschijnlijk sprake zijn van kosten om alles in te regelen.

De verwachting is dat binnen een aantal jaar de Rechtspraak zelf in staat zal zijn verrijkte zittingslijsten te genereren met de inzet van IT-tools zoals robotisering en AI.

Financiële dekking

Het huidige uitgangspunt is dat elk gerecht zelf betaalt voor de totstandkoming van verrijkte zittingslijsten.

Om dit initiatief te stimuleren, heeft de Raad toegezegd centraal budget beschikbaar te willen stellen, in ieder geval voor de periode van twee jaar, waarbij IVO de opdracht krijgt een tool te ontwikkelen (of aan te schaffen) om binnen die termijn verrijkte zittingslijsten te kunnen genereren voor alle gerechten en bijzondere colleges. IVO is al bezig met experimenten op dit terrein.

aan Werkgroep accreditatie
van 5.1.2.e
datum 14 januari 2025
onderwerp Werkwijze accreditatie journalisten

Accreditatie journalisten

Inleiding

Met de invoering van de Persrichtlijn 2025 is iemand voor de Rechtspraak journalist als deze persoon zich heeft geaccrediteerd. De Rechtspraak accrediteert personen die beschikken overeen of meer van onderstaande kaarten

- een perskaart van de [Nederlandse Vereniging van Journalisten](#) (NVJ),
- een perskaart van de [Internationale Federatie voor Journalisten](#),
- een [politie-perskaart](#),
- een lidmaatschap van [De Buitenlandse Pers Vereniging](#) (BPV).

De geaccrediteerde pers kan van speciale faciliteiten gebruikmaken, zoals voor de zitting informatie over rechtszaken inzien en kan foto's, tekeningen en beeld- en geluidsopnamen maken van zittingen. Daarbij is de pers gebonden aan de regels in deze Persrichtlijn.

Personen die niet zijn geaccrediteerd, zijn welkom als publiek en gehouden aan de huisregels die voor publiek van toepassing zijn. Zij kunnen dus geen aanspraak maken op de extra faciliteiten waarop geaccrediteerde journalisten wel recht hebben.

Hoe werkt accrediteren?

1. Een persoon die over een geldige perskaart beschikt, kan een kopie van de perskaart via een formulier op [Rechtspraak.nl](#) uploaden.
2. De gegevens van de betreffende journalist worden op een 'journalistenlijst' geplaatst die online beschikbaar komt voor de afdelingen communicatie van de gerechten. Niet op de lijst? Dan uitsluitend als publiek toegang.
3. De accreditatie heeft dezelfde geldigheidsduur als de perskaart.

Toegang tot de bestandenpostbus (voor informatie over rechtszaken) wordt als aparte optie aangevraagd. De journalist moet instemmen met de privacy- en embargoregels die van toepassing zijn op de informatie die verstrekt wordt.

Voor journalisten die frequent bij de Rechtspraak te gast zijn, kan er een verzoek ingediend worden voor een Rechtspraaktoegangspas (journalistenpas voor versnelde toegang). Zie daarvoor het document 'werkwijze Rechtspraak pas'. Het verstrekken van deze toegangspas wordt afgestemd met het gerecht en/of met de vereniging van rechtspraakverslaggevers.

datum 14 januari 2025
onderwerp Werkwijze accreditatie journalisten
pagina 2 van 2

Indien een geaccrediteerde zich niet houdt aan de Persrichtlijn 2025 of aan de extra afspraken rondom het embargo op zittingsinformatie, wordt deze persoon geschorst voor bepaalde tijd of geschrapt van de journalistenlijst en wordt de betreffende persvereniging geïnformeerd.

Journalistenlijst - DPIA

Voor het aanleggen van een journalistenlijst is een Data Protection Impact Assessment (DPIA) gedaan. Hiermee zijn de privacyrisico's van de gegevensverwerkingen geïdentificeerd en beoordeeld. Daarmee wordt gewaarborgd dat de verwerking van persoonsgegevens in overeenstemming is met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

Organisatorische inbedding accreditatie

De uitvoering van de accreditatie van journalisten en de rechtspraak pas, en de secretariële ondersteuning daarvan, wordt belegd bij Bureau Raad. Besluitvorming over de accreditatie wordt georganiseerd door een werkgroep die bestaat uit vertegenwoordigers van communicatieafdelingen van verschillende gerechten (*zoals ook de huidige toegang – landelijk - tot de bestandenpostbus is georganiseerd*) in samenwerking met de NVJ en het collectief van rechtbankverslaggevers.

Kosten

De kosten voor het opzetten van de accreditatieprocedure en het vervaardigen van toegangspassen worden geschat op maximaal 10.000 euro. Deze kosten worden betaald uit het beschikbare budget van de communicatieafdeling van de Rvdr.

aan Henk Naves en Julia Mendlik
van Communicatie Raad voor de rechtspraak, 5.1.2.e
5.1.2.e
datum 15 januari 2025
onderwerp Werkwijze Rechtspraak Perspas

Memo Werkwijze Rechtspraak Perspas

Waarvoor en voor wie is de pas bedoeld?

De Rechtspraak Perspas is een faciliteit van de Rechtspraak voor journalisten die voor hun werk met grote regelmaat in een van de gerechten moeten zijn. Met de pas krijgen zij bij een bezoek aan een gerecht versneld toegang. Dat wil zeggen dat zij en hun eigen spullen niet door de scanstraat hoeven.

Om voor een Rechtspraak Perspas in aanmerking te komen dient een journalist:

1. In het bezit te zijn van een van de volgende perspassen:
 - a. een perskaart van de Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ),
 - b. een perskaart van de Internationale Federatie voor Journalisten,
 - c. een politie-perskaart,
 - d. een lidmaatschap van de Buitenlandse Pers Vereniging (BPV).
2. Structureel (ten minste een jaar aaneengesloten) en zeer regelmatig (ten minste twee keer per week) voor zijn/haar werk in een gerecht te moeten zijn.

Op de Rechtspraak Perspas staan de volgende gegevens vermeld:

- Naam journalist conform vermelding op id-bewijs
- Medium (of freelance)
- Pasfoto gelijk aan de eisen aan een foto voor een paspoort
- Geldigheidsdatum (2 jaar na afgifte)

Werkwijze aanvraag en uitgifte eerste serie

Aanvankelijk was het de bedoeling de Rechtspraak Perspas tegelijkertijd met de nieuwe Persrichtlijn in te voeren. Vanwege het uitstel van de invoering van de nieuwe Persrichtlijn is het voorstel deze koppeling los te laten en de Rechtspraak Perspas nu al in te voeren. De huidige, tijdelijke passen zijn in 2023 ten behoeve van de pilot uitgegeven en zijn aan vervanging toe. Daarnaast is momenteel slechts een beperkt aantal journalisten in het bezit van een pas, terwijl veel anderen – met recht – ook aanspraak op de pas maken. Het is onwenselijk dat deze ongelijkheid nog veel langer voortduurt.

datum 15 januari 2025
onderwerp Werwijze Rechtspraak Perspas
pagina 2 van 2

Voorgesteld wordt om op korte termijn een eerste serie Rechtspraak Perspassen uit te geven aan:

1. De journalisten die in het kader van de pilot al in het bezit zijn van een tijdelijke Rechtspraak Perspas en die aan bovengenoemde criteria voldoen.
2. Journalisten die aan bovengenoemde criteria voldoen en doe nog niet in het bezit zijn van een tijdelijke Rechtspraak Perspas, maar die hiervoor uiterlijk 31 januari worden voorgedragen door het collectief van vaste rechtbankverslaggevers of door een van de gerechten.

Na het verstrijken van de aanmeldtermijn worden de passen zo spoedig mogelijk geproduceerd en verstrekt. De geplande ingebruikname van de passen is 1 maart 2025.

Werkwijze aanvraag verdere series

Na invoering van de nieuwe Persrichtlijn zal vier keer per jaar een uitgifteronde worden gehouden van nieuwe Rechtspraak Perspassen. Journalisten die een pas willen ontvangen, kunnen zich daar vanaf dat moment voor aanmelden via een formulier op rechtspraak.nl. Aanvragen worden ter beoordeling voorgelegd aan het collectief van vaste rechtbankverslaggevers (contactpersonen: 5.1.2.e en 5.1.2.e) en aan een vaste groep persvoorlichters van de Rechtspraak. Zij kunnen indien nodig navraag doen bij de gerechten om te kunnen beoordelen of de journalist inderdaad een frequente bezoeker van (een van) de gerechten is. De toegekende aanvragen worden centraal bijgehouden door team Communicatie van de Raad voor de rechtspraak.

Werkwijze verstrekking

Nieuwe passen worden door Rijkslogistiek (IPKD) opgehaald bij producent Multi-Post B.V. en afgeleverd bij de Raad voor de rechtspraak. De passen worden vanuit de Raad verstuurd naar het gerecht dat de aanvrager heeft opgegeven als afhaallocatie. Daar kan de pas door de aanvrager worden afgehaald bij de Centrale Balie.

De aanvrager dient voor ontvangst van de pas een overeenkomst te tekenen waarin de spelregels rond het gebruik van de Rechtspraak Perspas staan beschreven (De pas is strikt persoonlijk, de pas geeft geen recht op voorrang, wat te doen bij diefstal en verlies etc.).

Accreditatie journalisten

RvdR DPIA (Data Protection Impact Assessment)

Rapportdatum	18 dec 2024	Startdatum	20 aug 2024
Proces	Accreditatie journalisten	Einddatum	12 dec 2024
Gebied	Raad voor de rechtspraak	Externe referentie	
Toelichting	De DPIA ziet op de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de accreditatie van journalisten die vaak bij locaties van de Rechtspraak zijn.		
Penvoerder	5.1.2.e	(20 aug 2024 - 11 dec 2024)	
Privacy Officer	5.1.2.e	(12 dec 2024 - 12 dec 2024)	

Vragenlijst

Verantwoording		
Functionaris voor gegevensbescherming		
1	Welke functionaris voor gegevensbescherming is betrokken bij deze verwerking?	De functionaris voor gegevensbescherming van de Rechtspraak
2	Is er door de FG een FG-advies gegeven voor deze verwerking?	Nee
Verwerkingsverantwoordelijkheid		
3	Waar ligt de verwerkingsverantwoordelijkheid voor de verwerking?	Raad voor de rechtspraak
Hoe is de vertegenwoordiging van de verwerkingsverantwoordelijke georganiseerd?		
3.3	Welke landelijke dienst van de rechtspraak gaat over de verwerking?	Bureau Raad voor de rechtspraak

Voorstel en Context		
Voorstel		
Scope DPIA:		
Deze DPIA heeft als SCOPE de beschouwing van de verwerking als operationeel PROCES.		
Doelbinding		
1	Vat samen waar de verwerking van persoonsgegevens in grote lijnen over gaat.	De Rechtspraak gaat werken met een systeem van geaccrediteerde journalisten. Alleen journalisten die in het bezit zijn van een perskaart, een NVJ-pas of een buitenlandse perskaart komen in aanmerking voor toegang tot faciliteiten en verrijkte zittingsinformatie. Geaccrediteerde journalisten die regelmatig bij gerechten aanwezig zijn voor het doen van verslag komen daarnaast nog in aanmerking voor een speciale toegangspas. In dat kader verzamelt de Rechtspraak de volgende gegevens: namen, bedrijfsnaam en foto ten einde er een rechtspraak pas van te kunnen maken en een overzicht van geaccrediteerde journalisten.
2	Beschrijf waar de verwerking niet over gaat.	Zie boven
Gegevensverwerkingen		
3	Geef van de (voorgenomen) gegevensverwerking weer hoe de Instroom verloopt.	Journalist vult formulier in met zijn naam, naam medium en pasfoto en upload dat via de site.
4	Geef van de (voorgenomen) gegevensverwerking weer hoe de Doorstroom verloopt.	Gegevens komen binnen bij Bureau Raad, worden gecheckt bij gerechten en de NVJ en doorgegeven aan pasleverancier ten einde er een pas van te laten maken. Bureau Raad, team communicatie zet naam op lijst geaccrediteerde journalisten (alleen binnen de rechtspraak, communicatiediscipline raadpleegbaar) en verstrekt pas aan journalist.
5	Geef van de (voorgenomen) gegevensverwerking weer hoe de Uitstroom verloopt.	De toegangspas kent een beperkte levensduur en vervalt automatisch. De opname op de lijst van geaccrediteerde journalisten is gelijk aan de geldigheidsduur van de toegangspas maar moet wel handmatig worden verwijderd of eerder als er mutaties zijn.
Aantoonbaarheid		
6.1	Is er een procesbeschrijving (of anderszins nadere toelichting) van deze verwerking beschikbaar? ②	Ja
	Document	1. 20240814_Accreditatie journalisten werkwijze (DEF).pdf
6.2	Is er (project)documentatie beschikbaar die de gegevensverwerking nader beschrijft?	Er is geen (project)documentatie beschikbaar voor deze gegevensverwerking

Context		
De essentie hier is het in de navolgende vragen duiden van de informatiesystemen die het in deze DPIA beschreven proces ondersteunen.		
ATTENTIE: De verhouding Informatiesysteem : Proces is een N:1-relatie.		
Er kunnen meerdere informatiesystemen een rol spelen binnen het beschreven proces.		
7	Op welke manier wordt de verwerking van persoonsgegevens ondersteund?	De verwerking wordt niet ondersteund door een informatiesysteem of dienst
7.1	Beschrijf de wijze hoe de verwerking dan wordt ondersteund.	Webformulier op de website

Betrokkenen		
Betrokkenen		
1	Binnen welk (rechts)domein ligt het raakvlak van de betrokkene met de Rechtspraak?	Bedrijfsvoering
1.2	Van welke personen in het raakvlak van het (rechts)domein Bedrijfsvoering worden persoonsgegevens verwerkt?	Anders

1.2.1	Als anders, van welke andere betrokkene is in de verwerking sprake binnen het (rechts) domein Bedrijfsvoering?	Journalisten/rechtbanktekenaars
-------	--	---------------------------------

Anders (Bedrijfsvoering)

Persoonsgegevens

A1	Welke soorten gewone persoonsgegevens worden van deze categorie personen verwerkt?	➤ Naam ➤ E-mailadres ➤ (Mobiel) telefoonnummer ➤ Foto's
A2	Welke soorten gevoelige persoonsgegevens worden van deze categorie personen verwerkt?	Er worden géén gevoelige persoonsgegevens verwerkt.
A3	Welke soorten bijzondere persoonsgegevens worden van deze categorie personen verwerkt?	Er worden géén bijzondere persoonsgegevens verwerkt.
A4	Welke soorten strafrechtelijke persoonsgegevens worden van deze categorie personen verwerkt?	Er worden géén strafrechtelijke persoonsgegevens verwerkt

Doelbinding

A5.1	Wat zijn de doelen van deze verwerking?	Identificatie en authenticatie
A5.2	Zijn er neven doelen van toepassing?	Nee

Grondslag

A6	Wat is/zijn de wettelijke grondslag(en) voor de verwerking?	De betrokkene heeft toestemming gegeven
A6.1.1	Licht toe waar toestemming op is gebaseerd.	Op basis van de persrichtlijn verzoekt een journalist in aanmerking te komen voor accreditatie en de beschikking over een speciale rechtspraak pas. De spelregels daarvoor zijn van tevoren bekend. De journalist vult hiervoor een online webformulier in waarin ook expliciet toestemming wordt gegeven voor de verwerking van de persoonsgegevens in dit verband.
A6.1.2	Op welke wijze wordt de gegeven toestemming vastgelegd?	Op een lijst met geaccrediteerde journalisten.
A6.1.3	Op welke wijze wordt de intrekking van een eerder gegeven toestemming vastgelegd en georganiseerd (geborgd) dat dit ook doorwerkt in het proces (er naar gehandeld wordt)?	Wordt verder uitgewerkt in gedetailleerd werkproces. Centraal beheer van aan- en afmeldingen geschiedt door bureau raad, team communicatie

Nut & Noodzaak

A7.1	Proportionaliteit: Hoe verhoudt de hoeveelheid en soort(en) van verzamelde persoonsgegevens zich tot het verwerkingsdoel?	Er worden niet meer gegevens verzameld dan strikt noodzakelijk.
A7.2	Subsidiariteit: Waarom kan de verwerking voor de betrokkene niet op een minder ingrijpende wijze worden uitgevoerd?	Minder gegevens kan niet om in aanmerking te komen voor accreditatie en/of toegangsbewijs

Toegang

A9	Welke personen/organisaties kunnen bij de persoonsgegevens binnen deze verwerking?	Anders
A9.5	Als anders, welke andere personen/organisatie(s) heeft/hebben toegang tot de persoonsgegevens?	Alleen communicatie medewerkers Rechtspraak

Gebruiksduur

A10	Is er een bewaartermijn ingericht?	Ja
A10.1	Wat is de bewaartermijn? Licht deze toe.	Zie voorstel

Rechten betrokkenen

A11	Hoe worden persoonsgegevens van betrokkenen verkregen?	Persoonsgegevens worden bij de betrokkenen zelf verzameld
A11.1	Hoe worden de persoonsgegevens verkregen?	Persoonsgegevens worden door de betrokkene zelf aangereikt
A12	Welke van de volgende rechten zou deze betrokkene kunnen uitoefenen?	➤ Inzage ➤ Verbeteren / rectificeren / correctie ➤ Verwijderen / vernietigen
A13	Hoe wordt de betrokkene geïnformeerd over de rechten die deze heeft?	Website van de Rechtspraak (www.rechtspraak.nl), rechtbanken, gerechtshoven, bijzondere colleges, landelijke diensten
A14	Kunnen er weigeringsgronden voor de Rechtspraak van toepassing zijn op grond van de (U)AVG?	Nee

Betrokken partijen

Betrokken partijen

1	Worden er binnen de verwerking persoonsgegevens verstrekt aan en/of verkregen van andere partijen?	Ja
2	Wordt door de Betrokken Partij(en) voor de verwerking gebruik gemaakt van andere organisaties (subverwerker(s))?	Nee

Betrokken partij 1

1	Kwalificeer de relatie van de Rechtspraak tot de betrokken partij	De betrokken partij is een leverancier
1.6	Wat is de naam van de leverancier?	Multi-Post services
2	Geef een korte beschrijving van het raakvlak met de betrokken partij	Ingehuurd voor de productie van speciale rechtspraak passen

Nadere duiding verwerkingsverantwoordelijkheid

3	Op welke wijze wisselt de Rechtspraak gegevens uit met de betrokken partij?	De Rechtspraak verstrekt gegevens aan de betrokken partij
3.1	Hoe worden gegevens tussen partijen uitgewisseld?	E-mail
4	Welke verantwoordelijkheid heeft deze partij in deze verwerking?	Verwerker
4.1.1	Licht toe waarom er sprake is van een verwerker.	leverancier verwerkt in opdracht van de Rechtspraak de aangeleverde gegevens voor de productie van speciale toegangspassen. ze bepalen alleen de niet-essentiële middelen.
4.1.2	Is een verwerkersovereenkomst gesloten met deze partij?	Ja
5	Is er een proces ingericht voor de afhandeling van beveiligingsincidenten?	Ja

5.1	Licht de procedure rondom beveiligingsincidenten toe.	zie overeenkomst
Verwerkingslocaties: Doorgifte aan een derde land of internationale organisatie		
6	Is in het kader van de betrokken partij sprake van doorgifte van persoonsgegevens aan een derde land of internationale organisatie?	Nee

Belangen bij de gegevensverwerking

Belangen bij de gegevensverwerking

1	Typeer de categorie(ën) belangen van de gegevensverwerking.	Bedrijfsbelang
1.2	Wat zijn de belangen bij de gegevensverwerking?	Toegang journalisten tot verrijkte zittingsinformatie én voor een aantal een speciale rechtspraak pas

Techniek en methode van gegevensverwerking

1	Wordt er gebruik gemaakt van een van onderstaande technieken en methoden voor gegevensverwerking?	Er worden geen speciale technieken of methoden toegepast.
---	---	---

Juridisch en beleidsmatig kader

Juridisch kader

1	Welke andere wet- en/of regelgeving is naast de AVG en Wjsg van toepassing op deze verwerking?	Er zijn géén juridische kaders van toepassing.
---	--	--

Beleidsmatig kader

2	Welke beleidsvoorschriften en/of uitvoeringskaders zijn van toepassing op deze verwerking?	Anders
2.1	Als anders, welke andere beleidsvoorschriften en/of uitvoeringskaders zijn van toepassing op deze verwerking?	Persrichtlijn en het onderliggende voorstel accreditatie journalisten

Beveiligingsmaatregelen

ATTENTIE: De SCOPE van de DPIA-beschouwing van de verwerking is als PROCES.

In dit hoofdstuk worden de in het proces opgenomen beveiligingsmaatregelen benoemd (IST-situatie).

Technische beveiligingsmaatregelen

1	Welke categorieën van technische beveiligingsmaatregelen zijn van toepassing?	Autorisatie
1.3	Geef een toelichting op de autorisatie beheermaatregel(en) waarin is voorzien t.a.v. deze verwerking. Denk aan een autorisatielabel.	alleen medewerkers communicatie hebben toegang tot de informatie
2	Zijn de technische beveiligingsmaatregelen zoals hiervoor benoemd daadwerkelijk ingevoerd/operationeel?	Ja

Organisatorische beveiligingsmaatregelen

3	Welke categorieën van organisatorische beveiligingsmaatregelen zijn van toepassing?	Anders
3.18	Als anders, welke andere organisatorische beveiligingsmaatregel(en) is (zijn) van toepassing?	er wordt een gedetailleerd werkproces gemaakt van instroom, doorstroom en uitstroom van gegevens en wie daar voor verantwoordelijk is en toegang heeft tot de gegevens.
4	Zijn de organisatorische beveiligingsmaatregelen zoals hiervoor benoemd daadwerkelijk ingevoerd/operationeel?	Deels
4.2	Geef aan wat er (nog) niet is doorgevoerd van de benoemde organisatorische maatregelen	werkwijze moet nog starten en daarmee ingeregeld worden. procedure moet nog beschreven worden en de informatie hierover moet op rechtspraak.nl worden vermeld.

Juridische beveiligingsmaatregelen

5	Welke categorieën van juridische beveiligingsmaatregelen zijn van toepassing?	Er is vanuit de Rechtspraak een verwerkersovereenkomst opgesteld conform Arbit/Arvodi standaarden
6	Zijn de juridische beveiligingsmaatregelen zoals hiervoor benoemd daadwerkelijk ingevoerd/operationeel?	Ja

Logging (technisch) en monitoring (organisatorisch)

7	Is er sprake van logging en monitoring bij deze verwerking?	Nee, er is geen logging ingericht
---	---	-----------------------------------

Risico's en maatregelen

DEEL A

Bekende, vaak voorkomende TEKORTKOMINGEN in de verwerking en/of RISICO'S voor de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen door de verwerking.

1	Is er bij deze verwerking sprake van een kans op autorisatierisico's?	Nee
2	Is er bij deze verwerking een kans dat (Wjsg gerelateerde) persoonsgegevens gedeeld worden met externe partijen zonder deze te versleutelen?	Nee
3	Is er bij deze verwerking een kans op informatiebeveiligingsincidenten?	Nee
4	Is er bij deze verwerking een kans dat risico beperkende maatregelen (nog) niet worden getroffen?	Ja
5	Is er een kans op het te lang bewaren van persoonsgegevens?	Ja
6	Is er een kans dat persoonsgegevens voor andere doeleinden worden gebruikt dan waarvoor deze oorspronkelijk zijn verzameld?	Nee
7	Is er bij deze verwerking een kans op ethische vraagstukken?	Nee
8	Zijn alle betrokkenen actief geïnformeerd over het verwerken van hun persoonsgegevens in relatie tot de (neven)doelen van de verwerking?	Betrokkenen worden actief persoonlijk geïnformeerd over het verwerken van hun persoonsgegevens bij deze verwerking.
8.1	Worden betrokkenen door de Rechtspraak expliciet geïnformeerd bij verwerken van bijzondere persoonsgegevens voor wetenschappelijk onderzoek?	Niet van toepassing

Deel B	
Overige TEKORTKOMINGEN in de verwerking en/of RISICO'S voor de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen door deze verwerking.	
1	Zijn er tijdens het doorlopen van deze DPIA privacy risicoanalyse nog tekortkomingen en/of risico's naar voren gekomen (anders dan onder Deel A genoemd)?
	Nee
DEEL C	
Beschouwing KWALITEIT van de DPIA en het traject t.a.v. nadere VERIFICATIE en OPVOLGING van passende maatregelen.	
1	Zijn er nog vragen van deze DPIA privacy risicoanalyse beantwoord met 'Onbekend'?
	Nee
2	Is er een informatiebeveiliging (IB) risicoanalyse voor deze verwerking uitgevoerd?
	Nee
2.3	Waarom is er geen informatiebeveiliging (IB) risicoanalyse voor deze verwerking uitgevoerd?
	Anders
2.3.6	Als anders, hoe wordt zorggedragen dat inzicht wordt verkregen in de mogelijke IB-risico's van deze verwerking en hoe mitigatie hiervan kan of moet worden vormgegeven?
	wordt met bvc-er besproken

Proceseigenaar	
Risico's	
1	Wat voor een soort risico betreft het?
	Mensen
2	Beschrijf het onderkende risico.
	voorstel is niet niet operationeel en daarmee bestaat het risico dat ook de onderliggende werkprocessen niet tijdig worden uitgevoerd.
3	Wat is de oorsprong van het risico of aanleiding waardoor het risico zich kan manifesteren?
	maatregelen moeten nog worden genomen en het werkproces moet nog worden ingeregeld, kan worden vergeten.
4	Wat is/zijn de gevolgen voor een betrokkene van het beschreven risico?
	Er is geen direct privacy gerelateerd risico voor de betrokkene.
4.2	Zijn er tijdens dit assessment andere, niet per se privacygerelateerde, aandachtspunten en/of risico's onderkend die in het kader van deze verwerking onder de aandacht van de verwerkingsverantwoordelijke moeten worden gebracht?
	Nee
5	Wat is de inschatting van de kans (waarschijnlijkheid) dat deze gevolgen zullen optreden?
	Laag
6	Wat is de inschatting van de ernst (impact) van deze gevolgen voor de betrokkenen wanneer deze optreden?
	Laag
7	Op welke betrokkenen heeft dit risico betrekking?
	journalisten die geaccrediteerd zijn of willen worden
Maatregelen	
8	Beschrijf de (voorgenomen) maatregel(en).
	checklist maken zodat voor de daadwerkelijke inwerkingtreding duidelijk is of alle stappen zijn gevolgd en procedures operationeel zijn.
9	Is er sprake van een restrisico?
	Nee

Bewaartermijn	
Risico's	
1	Wat voor een soort risico betreft het?
	Mensen
2	Beschrijf het onderkende risico.
	als mensen niet tijdig iemand van de lijst halen blijft deze ten onrechte als geaccrediteerd staan met toegang tot de bestandenpostbus tot gevolg. de toegangspassen kennen een beperkte geldigheid.
3	Wat is de oorsprong van het risico of aanleiding waardoor het risico zich kan manifesteren?
	te lang op de lijst blijven staan
4	Wat is/zijn de gevolgen voor een betrokkene van het beschreven risico?
	Anders
4.1	Als anders, welk(e) ander(e) gevolgen voor de persoonlijke levenssfeer van betrokken is/zijn mogelijk van toepassing?
	voor de betrokken journalist zijn er geen gevolgen, mogelijk wel voor de mensen wiens persoonsgegevens op de verrijkte zittingslijsten staan die in de bestandenpostbus raadpleegbaar zijn.
5	Wat is de inschatting van de kans (waarschijnlijkheid) dat deze gevolgen zullen optreden?
	Laag
6	Wat is de inschatting van de ernst (impact) van deze gevolgen voor de betrokkenen wanneer deze optreden?
	Laag
7	Op welke betrokkenen heeft dit risico betrekking?
	mogelijk voor de mensen wiens persoonsgegevens op de verrijkte zittingslijsten staan die in de bestandenpostbus raadpleegbaar zijn.
Maatregelen	
8	Beschrijf de (voorgenomen) maatregel(en).
	regelmatige controle van de lijst van geaccrediteerde journalisten om te zorgen dat deze up to date blijft. minimaal 1x per kwartaal. werkproces strak inregelen om direct mutaties te verwerken. met NVJ is afgesproken dat er direct contact is als iemand van de lijst af moet.
9	Is er sprake van een restrisico?
	Nee

aan H. Naves, J. Mendlik
cc 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e O. Welling,
5.1.2.e
van Functionaris gegevensbescherming
datum 13 december 2024
onderwerp Advies FG – verstrekking verrijkte zittingslijsten

Advies FG

Introductie

In dit advies wordt ingegaan op de informatieverstrekking aan journalisten. Dit advies is een vervolg op het tussentijds advies zoals gegeven door de functionaris gegevensbescherming (FG) d.d. 14 oktober 2024 betreffende de informatieverstrekking aan pers en publiek.

Inmiddels is de laatste versie van de ‘Persrichtlijn 2024’ van de werkgroep Evaluatie persrichtlijn aan de FG gezonden. Tevens heeft de landsadvocaat op 18 november 2024 op verzoek van de voornoemde werkgroep een advies gegeven betreffende de informatieverstrekking aan de pers over openbare zittingen. Dit advies dateert van na het door de FG gegeven tussentijdse advies. Tot slot is de DPIA informatieverstrekking journalisten ter advisering aan de FG voorgelegd.

Hierna wordt kort stilgestaan bij de ontwikkelingen gevolgd na het tussentijds advies van de FG. Vervolgens worden de gegevensbeschermingsaspecten beschreven, waarna het advies van de FG volgt.

1. Ontwikkelingen na tussentijds advies FG

Advisering landsadvocaat

De landsadvocaat heeft op verzoek van de werkgroep Evaluatie persrichtlijn een advies opgesteld betreffende de verstrekking van informatie aan geaccrediteerde journalisten.

De landsadvocaat stelt in zijn definitieve advies dat informatie over datum, plaats en aanvangsdatum van de openbare zittingen door middel van de verrijkte zittingslijsten aan de pers verstrekt dient te worden. Hetzelfde geldt voor de korte omschrijving van de aard van de aankomende zaak. De namen van de betrokken procespartijen kunnen een rol spelen, hetgeen afhangt van een toets aan beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit. Er kunnen maatregelen worden getroffen om de ernst van de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer te beperken.

De landsadvocaat komt daarnaast tot de conclusie dat het in de regel nodig is informatie uit de tenlastelegging te verstrekken aan de pers om de openbaarheid van zittingen in aankomende strafzaken te waarborgen. Er dient een keuze gemaakt te worden door de Rechtspraak in welke vorm de informatie uit de tenlastelegging zal worden verstrekt die benodigd is voor de pers bij het maken van een beoordeling over eventuele aanwezigheid bij zittingen.

DPIA Informatieverstrekking journalisten

De DPIA betreffende de informatieverstrekking aan journalisten is op 27 november jl. afgerond. In de DPIA is de ontwikkeling van verrijkte zittingslijsten door een nog te werven extern bureau beschreven en

datum 13 december 2024
onderwerp Advies FG – verstrekking verrijkte zittingslijsten
pagina 2 van 4

de verstrekking daarvan aan geaccrediteerde journalisten. De privacy officer van de Raad heeft op 27 november de DPIA gereviewd. De DPIA is vervolgens ter advisering voorgelegd aan de FG.

2. Gegevensbeschermingsaspecten

Hierna wordt achtereenvolgens ingegaan op de gegevensverwerking, de civiele en bestuurszaken en de strafzaken.

Gegevensverwerking - verrijkte zittingslijsten

De FG maakt uit de DPIA op dat de verrijkte zittingslijsten voor zowel het civiel, bestuurs- als strafrecht de volgende gegevens gaan bevatten: *datum, plaats, tijdstip van de zitting, namen van de procespartijen, naam en leeftijd van de verdachte, namen en leeftijden van slachtoffers (met uitzondering van minderjarige slachtoffers in bepaalde typen zaken zoals zedenzaken, dan wordt volstaan met de aanduiding 'minderjarige slachtoffers') en een korte omschrijving/samenvatting van de zaak.*

Dit betreft een wijziging ten opzichte van de categorieën van gegevens zoals opgenomen in het Voorstel nadere uitwerking uniforme informatievoorziening aan pers en publiek d.d. 24 juli 2024. Op grond van het voorstel zouden de verrijkte zittingslijsten de datum, plaats en aanvangstijd van de zitting, de namen van de betrokken procespartijen en een korte omschrijving van de aard van de zaak bevatten. Dit volgt eveneens uit de voorliggende Persrichtlijn 2024. De FG vraagt zich af waarom de verwerking van de leeftijd van verdachten en slachtoffers noodzakelijk is. De grondslag, noodzaak noch het doel hiervan zijn beschreven in de DPIA. De FG ziet een toelichting hierop graag tegemoet, zodat dit advies op dit punt kan worden aangevuld.

Verderop in de DPIA is opgenomen dat van de categorieën van betrokkenen minderjarige, slachtoffer en verdachte, veroordeelde ook het geslacht/de aanhef kan worden verwerkt. Tevens is het mogelijk dat van de procespartij woonadres, postcode, woonplaats (verblijfslocatie) wordt verwerkt en enkele bijzondere persoonsgegevens. In de DPIA is – anders dan de vermelding ervan – niet ingegaan op de verwerking van deze laatste categorieën van gegevens, waardoor de FG de grondslag, noodzaak noch het doel kan bepalen. De FG adviseert de DPIA op deze punten te wijzigen en de DPIA opnieuw voor te leggen.

De ontvangers van de verrijkte lijsten betreffen enkel geaccrediteerde journalisten. De FG heeft vernomen dat het accreditatieproces in een andere DPIA is beschreven, waardoor hier verder niet op in zal worden gegaan.

De geaccrediteerde journalisten ontvangen de informatie via een beveiligde verbinding, zijnde de Bestandenpostbus. In de DPIA is een termijn opgenomen waarbinnen de gegevens voor journalisten toegankelijk zullen zijn, zijnde drie weken. De FG adviseert afspraken te maken over de wijze waarop de verrijkte zittingslijsten gepubliceerd en verwijderd gaan worden na die drie weken en wie dit gaat realiseren. Dit, om te voorkomen dat de gegevens langer dan noodzakelijk beschikbaar blijven in de

datum 13 december 2024
onderwerp Advies FG – verstrekking verrijkte zittingslijsten
pagina 3 van 4

Bestandenpostbus. Tevens adviseert de FG een incidentprocedure in te regelen voor het gebruik van de Bestandenpostbus door de Rechtspraak en de geaccrediteerde journalisten ten behoeve van de verrijkte zittingslijsten. Dit kan worden afgestemd met de privacy- en securitycollega's van de Rechtspraak.

Tevens is in de DPIA opgenomen dat een geanonimiseerde versie van de verrijkte zittingslijsten later zal worden gepubliceerd op rechtspraak.nl ten behoeve van de publieksinformatie. De FG verwacht dat hiermee wordt bedoeld op de publieksroosters zoals beschreven in het Voorstel van 24 juli 2024. De FG verneemt te zijner tijd graag op welke wijze dit proces uitgevoerd gaat worden en wie/welke instantie het proces gaat realiseren.

Civiele zaken en bestuurszaken

In het tussentijds advies heeft de FG opgenomen, voor wat betreft de categorieën van gegevens, aansluiting te zoeken bij hetgeen de Hoge Raad heeft overwogen in haar uitspraak van april 2023 (overweging 3.4.7).¹ De landsadvocaat heeft in zijn advies eerst gewezen op aansluiting bij de taak zoals opgenomen in artikelen 27 Rv en 8:62 Awb, het Besluit orde van dienst gerechten en heeft vervolgens stilgestaan bij enkele categorieën van gegevens welke aan journalisten dienen te/kunnen worden verstrekt.

De FG deelt de visie van de landsadvocaat voor wat betreft de datum, plaats, aanvangstijd van de openbare zittingen en de korte omschrijving van de aard van de zaak. Het betreft algemene informatie over een zitting die gaat plaatsvinden, welke in de basis geen persoonsgegevens behoeft te bevatten. De noodzaak hiervoor volgt uit de wet- en regelgeving en jurisprudentie.

De directe herleidbaarheid van betrokkenen volgt op het moment dat namen van betrokken procespartijen worden toegevoegd aan voornoemde gegevens, waarvoor een afweging van proportionaliteit en subsidiariteit op zijn plaats is. De landsadvocaat heeft gewezen op de mogelijkheid van het nemen van technische en organisatorische maatregelen om de ernst van de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer te beperken. De FG adviseert hiervoor dan ook technische en organisatorische maatregelen te treffen zodat enkel de noodzakelijke gegevens worden verstrekt aan de journalisten. Deze maatregelen zullen moeten worden afgestemd met de privacy en security collega's van de Rechtspraak en in de DPIA moeten worden opgenomen.

Strafzaken

In het tussentijds advies is de FG ingegaan op de Wjsg en de omgang met journalistieke doeleinden, de tenlastelegging en de rol van het OM daarbij. De landsadvocaat heeft bij de tenlastelegging stilgestaan naar aanleiding van één van de vraagstellingen. De landsadvocaat kan de vraag of de tenlastelegging kan worden verstrekt niet eenduidig beantwoorden. Wel stelt deze dat het in de regel nodig is informatie uit

¹ ECLI:NL:HR:2023:658.

datum 13 december 2024
onderwerp Advies FG – verstrekking verrijkte zittingslijsten
pagina 4 van 4

de tenlastelegging te verstrekken aan de pers, waarbij de keuze over welke informatie noodzakelijk is aan de Rechtspraak wordt gelaten.

De FG begrijpt uit de DPIA dat niet langer sprake is van de verstrekking van de tenlastelegging, maar een verrijkte zittingslijst voor de strafzaken gaat volgen, waardoor dit vraagstuk niet langer aan de orde is. Mocht een definitief advies in deze wenselijk zijn, verneemt de FG dit graag.

3. Advies FG

De FG begrijpt de wens en noodzaak voor het delen van de verrijkte zittingslijsten met de geaccrediteerde journalisten. De FG geeft – zo volgt uit het voorgaande – enkele adviezen.

Geadviseerd wordt:

1. het doel, de noodzaak en de rechtsgrond te beschrijven voor het gebruik van de leeftijden van verdachten en slachtoffers;
2. het doel, de noodzaak en de rechtsgrond toe te lichten van de mogelijke verwerking van het woonadres, postcode, woonplaats (verblijfslocatie) van de procespartij en de eventuele verwerking van enkele bijzondere persoonsgegevens;
3. technische en organisatorische maatregelen te treffen in lijn met de adviezen van de landsadvocaat ten aanzien van de namen van procespartijen;
4. afspraken te maken over de wijze waarop de verrijkte zittingslijsten gepubliceerd en verwijderd gaan worden en wie dit gaat realiseren;
5. een incidentprocedure in te richten voor het gebruik van de Bestandenpostbus ten behoeve van de verrijkte zittingslijsten. Dit kan afgestemd worden met de privacy- en securitycollega's van de Rechtspraak;
6. de FG te informeren over de wijze waarop het proces van de geanonimiseerde verrijkte zittingslijsten wordt uitgevoerd en wie/welke instantie het proces gaat realiseren.

De FG adviseert deze informatie in de DPIA op te nemen en ziet de gewijzigde DPIA graag tegemoet, zodat deze DPIA met een positief advies kan worden afgerond.

Persrichtlijn

2025

Inhoud

1	Inleiding	4
2	Pers, rechter, afdeling communicatie en persrechter	8
3	Openbaarheid: uitgangspunten en beperkingen	12
4	Tekstberichten, tekeningen, foto's, beeld- en geluidsopnamen tijdens de zitting	14
5	Uitspraken	20
6	Informatievoorziening voor de pers	22
7	Persrichtlijn: toepassing, inhoud, overleg, naleving	24
	Bijlage	26

1

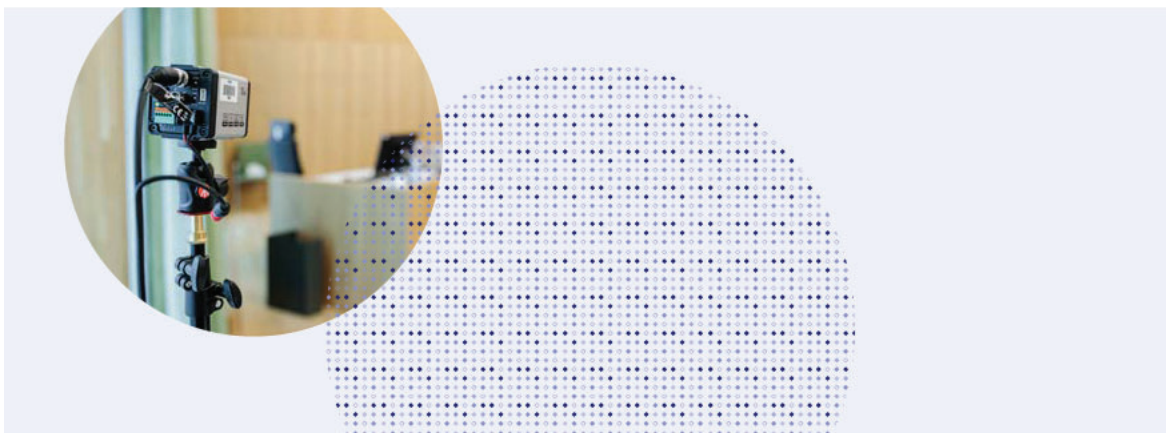
Inleiding

Openbaarheid van rechtspraak is fundamenteel

Zittingen en uitspraken zijn in de regel openbaar. Dat staat in artikel 121 van de Grondwet. Openbaarheid van rechtspraak is fundamenteel. Openbaarheid maakt controle mogelijk op het rechterlijk handelen tijdens de zitting en op de rechterlijke beslissingen. Zo draagt openbaarheid van rechtspraak bij aan het waarborgen van een eerlijke procesgang en het vertrouwen in de rechtspraak.

Iedereen kan zittingen bijwonen, als er voldoende plaats is in de rechtszaal. Maar in de praktijk komen maar weinig mensen kijken en luisteren naar wat zich daar afspeelt, als ze zelf geen partij of belanghebbende zijn.

Openbaarheid van rechtspraak krijgt mede vorm door de pers die in diverse media verslag doet van de vele uiteenlopende grote en kleine rechtszaken. Daarmee stimuleert de pers het publiek debat over knelpunten die in rechtszaken aan de orde komen. Ook maakt de pers mensen bewust van fundamentele rechten en (de garanties voor) rechtvaardigheid. De pers doet verslag van uitspraken die van invloed kunnen zijn op de rechten en vrijheden van individuen en groepen.

De pers vervult daardoor een belangrijke controlerende rol in het functioneren van de rechtspraak: is er sprake van transparantie, onafhankelijkheid en onpartijdigheid, zijn de procedures evenwichtig en zijn de uitspraken begrijpelijk en overtuigend? Dankzij berichtgeving in de media over rechtszaken kan de samenleving zich een beeld vormen over recht en rechtspraak in Nederland.

De Rechtspraak is de pers behulpzaam, maar beperkingen van de openbaarheid zijn onvermijdelijk

De rechtbanken en de gerechtshoven, de Centrale Raad van Beroep en het College van Beroep voor het bedrijfsleven¹ willen de pers zoveel mogelijk behulpzaam zijn bij het uitvoeren van hun werk. Deze richtlijn informeert journalisten over de medewerking die zij van de Rechtspraak mogen verwachten en over de regels die voor journalisten gelden in gerechtsgebouwen.

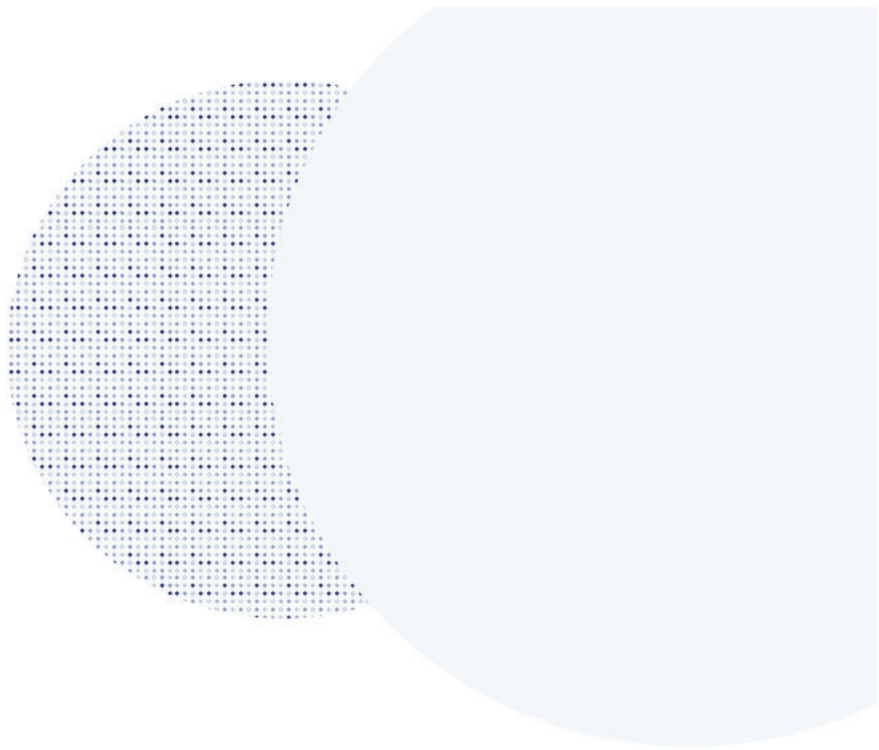
1 De Hoge Raad past deze persrichtlijn toe voor zover van toepassing op procedures voor de Hoge Raad.

Die regels hebben te maken met de wettelijke uitzonderingen op het beginsel van openbaarheid. En met de belangen van de personen die bij de zittingen en de uitspraken betrokken zijn. Denk aan verdachten, slachtoffers en (andere) partijen, maar ook aan advocaten, officieren van justitie en rechters. Wie verdachte of partij is, heeft vaak belang bij bescherming van de privacy. Advocaten, officieren van justitie en rechters moeten hun werk zonder belemmeringen kunnen doen. Bovendien spelen er soms veiligheidsrisico's. Daar komt bij dat de pers vaak digitale middelen gebruikt bij het verslag doen van rechtszaken. Deze digitale beeld- en geluidsopnamen kunnen wijd verspreid worden en lang zichtbaar blijven en kunnen daarmee schadelijk zijn voor de betrokkenen. Beperkingen bij de verslaggeving vanuit de rechtszaal zijn daarom onvermijdelijk. Het is aan de rechter om, van geval tot geval, te bepalen of en in hoeverre zwaarwegende omstandigheden dwingen tot beperkingen van de openbaarheid.

In deze Persrichtlijn komen de volgende onderwerpen aan de orde:

- Pers, rechter, afdeling communicatie en persrechter
- Openbaarheid: uitgangspunten en beperkingen
- Tekstberichten, tekeningen, foto's, beeld- en geluidsopnamen tijdens de zitting
- Uitspraken
- Informatievoorziening voor de pers
- Persrichtlijn: toepassing, inhoud, overleg, naleving

In de bijlage zijn relevante wettelijke bepalingen over openbaarheid van rechtspraak opgenomen.

2

Pers, rechter, afdeling communicatie en persrechter

2.1 Pers

De Rechtspraak accrediteert personen die beschikken over:

- een perskaart van de Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ),
- een perskaart van de Internationale Federatie voor Journalisten,
- een politie-perskaart,
- een lidmaatschap van De Buitenlandse Persvereniging (BPV).

De geaccrediteerde pers² kan voor de zitting informatie over rechtszaken inzien en kan foto's, tekeningen en beeld- en geluidsopnamen maken van zittingen. Daarbij is de pers gebonden aan de regels in deze Persrichtlijn.

Een journalist kan zich bij het bezoek aan een zitting laten bijstaan door twee niet-geaccrediteerde journalisten, bijvoorbeeld camera- en geluidstechnici of een tekenaar. Die zijn dan aanwezig onder de verantwoordelijkheid van de journalist.

2 Personen met een accreditatie noemen we afwisselend pers en journalist.

2.2 Rechter/raadsheer/voorzitter

Veel zaken worden door één rechter (enkelvoudig) behandeld. Er zijn ook zaken waarin drie rechters beslissen. Die worden dus meervoudig behandeld en deze zittingen worden geleid door een voorzitter. Rechters bij de gerechtshoven, bij de bijzondere colleges en bij de Hoge Raad heten raadsheren. In deze Persrichtlijn spreken we steeds van rechter daar waar ook voorzitter of raadsheer bedoeld kan zijn.

2.3 Afdeling communicatie | persvoorlichting

Bij alle gerechten loopt het eerste contact met de pers altijd via de afdeling communicatie. Zo kan de pers bij die afdeling terecht voor:

- vragen over lopende zaken en zaken die zijn afgedaan;
- de woordvoering over rechtszaken en uitspraken;
- de woordvoering over kwesties die het gerecht (en niet een zaak in het bijzonder) betreffen;

- het maken van foto's en beeld- en geluidsopnamen tijdens een zitting (tot uiterlijk 12.00 uur op de werkdag voor de zitting - zeer spoedeisende zaken daargelaten);
- het rechtstreeks uitzenden van (delen van) de zitting/het verzorgen van een livestream (ruim voorafgaand aan de zittingsdag of -dagen);
- het meewerken aan documentaires;
- het maken van opnamen en het houden van interviews in het gerechtsgebouw;
- het houden van interviews.

De afdeling communicatie van de Raad voor de rechtspraak is verantwoordelijk voor de landelijke woordvoering over de rechtspraak in het algemeen, dat wil zeggen over onderwerpen die niet over specifieke rechtszaken of gerechten gaan.

Contactgegevens afdeling communicatie

De contactgegevens van de afdeling communicatie van de gerechten en van de Raad voor de rechtspraak zijn te vinden op www.rechtspraak.nl/persinformatie.

2.4 Persrechter

De beslissing van de rechter is te lezen in de uitspraak³. De rechter legt de beslissing alleen uit in de schriftelijke vastlegging van de uitspraak of mondeling in de rechtszaal. De rechter geeft buiten de rechtszaal geen toelichting bij een eigen uitspraak aan de pers.

Toch is uitleg van een uitspraak soms wenselijk. Bijvoorbeeld als elementen van een uitspraak niet eenvoudig te volgen zijn. Of als de gevolgen van de uitspraak ver reiken en van maatschappelijk belang zijn. Daarom heeft elk gerecht een of meer persrechters voor het geven van uitleg over uitspraken. Zij zijn niet betrokken bij de behandeling van de zaak, maar door hun kennis en ervaring als rechter kunnen zij de pers informeren over de beslissing en vragen beantwoorden.

3 De uitspraak of beslissing heeft verschillende namen afhankelijk van de soort zaak of het gerecht: uitspraak, vonnis, beschikking of arrest.

3

Openbaarheid: uitgangspunten en beperkingen

In de regel zijn zittingen openbaar en dus vrij toegankelijk. Dat geldt ook voor proceshandelingen buiten het gerechtsgebouw zoals een schouw in een strafzaak⁴, een plaatsopneming (descente) in een civiele zaak of een zitting van de wijkrechter.

De rechter kan een uitzondering maken op de regel van openbaarheid op grond van een afweging van de betrokken belangen. Denk, aan de ene kant, aan het belang van de openbaarheid van rechtspraak en het recht op vrijheid van nieuwsgaring. Aan de andere kant bijvoorbeeld aan het belang van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, van bedrijfsgeheimen van een procesdeelnemer of het belang bij een onbelemmerde waarheidsvinding. Zo kan de rechter bepalen dat de zitting (soms: voor een deel) met gesloten deuren plaatsvindt. De rechter motiveert altijd waarom van de openbaarheidsregel wordt afgeweken.

4 Dit geldt voor een schouw door de rechtbank of het gerechtshof, maar niet voor een schouw door de rechter/raadsheer-commissaris of de officier van justitie.

Er zijn ook zittingen die altijd achter gesloten deuren plaatsvinden, zoals zittingen in familiezaken, jeugdstrafzaken, veel belastingzaken, de behandeling van schuldsanerings- en faillissementsverzoeken, de raadkamer gevangenhouding en zaken waarin geklaagd wordt over het niet vervolgen van iemand voor het plegen van een strafbaar feit (beklagzaken, art. 12 Wetboek van Strafvordering).

Onder omstandigheden kan de rechter aan derden bijzondere toegang verlenen voor een zitting met gesloten deuren. Journalisten kunnen een verzoek voor bijzondere toegang indienen bij de afdeling communicatie. Aan de verlening van deze bijzondere toegang kan de rechter voorwaarden verbinden.

4

Tekstberichten, tekeningen, foto's, beeld- en geluidsopnamen tijdens de zitting

4.1 Uitgangspunt

Het uitgangspunt is dat de geaccrediteerde pers tijdens openbare zittingen beeld- en geluidsopnamen mag maken. Ook het sturen van tekstberichten en het maken van foto's en tekeningen is voor journalisten toegestaan.

In uitzonderlijke gevallen kan de rechter van dit uitgangspunt afwijken en beperkingen aanbrengen. Daarbij betreft de rechter onder andere dat:

- het maken van beeld- en geluidsopnamen, het sturen van tekstberichten, het maken van foto's of tekeningen geen belemmering vormt voor een goede rechtspleging (bijvoorbeeld voor de waarheidsvinding);
- de privacy van de procesdeelnemers voldoende gewaarborgd is;
- een ordelijk verloop van de zitting voldoende wordt gegarandeerd;
- de veiligheid van de bij de zitting betrokken personen voldoende gewaarborgd is.

Als er beperkingen worden aangebracht op het uitgangspunt dat beeld- en geluidsopnamen toegestaan zijn, motiveert de rechter dat.

4.2 Beeld- en geluidsopnamen

4.2.1 Beeld- en geluidsopnamen, algemeen

Een journalist die opnamen wil maken, meldt dat uiterlijk om 12.00 uur op de werkdag voor de zitting bij de afdeling communicatie.

Professionele procesdeelnemers

Pers mag (in beginsel) beeld- en geluidsopnamen maken van de professionele procesdeelnemers. Dat zijn rechters, griffiers, bodes, officieren van justitie, advocaten en andere procesvertegenwoordigers. Maar ook deskundigen, tolken, een deurwaarder of een reclasseringsmedewerker.

Andere procesdeelnemers

Van niet-professionele procesdeelnemers mogen geen opnamen worden gemaakt. Tenzij ze daar uitdrukkelijk toestemming voor geven. Die toestemming moet bekend zijn bij de afdeling communicatie. Het gaat hier in ieder geval om: getuigen, slachtoffers, natuurlijke personen die procespartij zijn en vertegenwoordigers van rechtspersonen die partij zijn.

Ook als een niet-professionele procesdeelnemer toestemming heeft gegeven voor het maken van opnamen, dan kan de rechter die alsnog verbieden. De rechter kan dat doen als opnamen schuren met de privacy en de veiligheid van procesdeelnemers of met het goede verloop van de zitting.

Verdachte in strafzaken

De verdachte in strafzaken mag alleen in beeld worden opgenomen als daar uitdrukkelijk toestemming voor is. De stem van een verdachte mag wel worden opgenomen.

Als de verdachte daartegen gemotiveerd bezwaar maakt, kan de rechter beslissen dat de stem van de verdachte onherkenbaar moet worden vervormd.

Strafzaken: persoonlijke omstandigheden, slachtofferverklaringen

In strafzaken geldt dat er uitdrukkelijk toestemming moet zijn voor het opnemen van de behandeling van de persoonlijke omstandigheden van de verdachte en van de slachtofferverklaringen. Ook die toestemming moet bekend zijn bij de afdeling communicatie.

Publiek en bezoekers gerechtsgebouw

Van het publiek in de zittingszaal of de bezoekers van het gerechtsgebouw mogen geen opnamen worden gemaakt.

4.2.2 Start en einde opnamen

Beeld- en geluidsopnamen mogen starten vanaf het moment waarop de rechter binnenkomt of de zitting wordt geopend. De opnamen stoppen zodra de rechter de zitting onderbreekt, schorst of sluit. Ook op andere momenten kan de rechter de pers de opdracht geven om de opnamen te stoppen.

4.2.3 Poolregeling

Het is mogelijk dat het gerecht een beperkt aantal cameraploegen toelaat en/of als voorwaarde stelt dat zij deelnemen aan een poolregeling. Dat betekent dat één mediapartij bij de zitting opnames maakt en dat andere mediapartijen de beelden afnemen. De afdeling communicatie van het gerecht maakt afspraken met de pers over de invulling van de poolregeling.

Het medium dat de poolregeling verzorgt, is ervoor verantwoordelijk dat alle afnemers bekend zijn met de (aanvullende) afspraken rondom het gebruik van beelden in de betreffende zaak.

4.2.4 Opstelling apparatuur, plopkap

Beeldopnamen worden gemaakt vanuit een vast punt in de rechtszaal. De afdeling communicatie geeft daarover instructies. De beeld- en geluids-technici zorgen ervoor dat de opnamen de zitting niet hinderen.

Wanneer er microfoons op de tafel van de rechter(s) worden geplaatst, zijn die voorzien van een neutrale plopkap zonder naam of logo.

4.3 Tekeningen

Tijdens de zitting mogen geaccrediteerde tekenaars of tekenaars die meekomen onder verantwoordelijkheid van een journalist tekeningen maken. Zij doen dat vanaf de (beschikbare) aangewezen plaatsen voor tekenaars.

4.4 Foto's

Fotografen mogen direct voorafgaand aan de zitting foto's maken van de professionele procesdeelnemers. Dit doen zij onder toezicht van de afdeling communicatie. Van de andere procesdeelnemers mag dat alleen als die daarvoor van tevoren toestemming hebben gegeven. Die toestemming moet bekend zijn bij de afdeling communicatie.

4.5 Tekstberichten

Tijdens de zitting mag de pers tekstberichten (liveblog) schrijven en versturen via mobiele apparaten. Het geluid van deze apparatuur is uitgeschakeld tijdens de zitting.

4.6 Livestream van de zitting

De rechter kan beslissen dat de pers een zitting rechtstreeks mag uitzenden (livestreamen). Het gerecht kan ook besluiten om zelf een zitting te livestreamen.

4.7 Opname interviews in het gerechtsgebouw

Na toestemming van de afdeling communicatie mag de pers interviews in het gerechtsgebouw opnemen. De afdeling communicatie wijst de plek of de plekken in het gerechtsgebouw aan waar het interview kan plaatsvinden. Bij het maken van beeldopnamen zorgt de pers ervoor dat ze derden niet in beeld brengt, tenzij daarvoor toestemming is verkregen.

5

Uitspraken

5.1 Uitspraken openbaar

De meeste uitspraken zijn openbaar. Ook in zaken die met gesloten deuren zijn behandeld. Een uitzondering daarop zijn beslissingen van de rechter-commissaris en de raadkamer gevangenhouding in strafzaken. Daarvan wordt in beginsel alleen de beslissing over de voorlopige hechtenis meegedeeld. Vanwege het (mogelijke) onderzoeksbelang kan er in veel gevallen niet veel meer informatie aan de pers worden gegeven. Het is aan het **5.1.1.c** om vragen over dat vooronderzoek en de verdenking te beantwoorden.

De beslissing in zaken waarin wordt geklaagd over het uitblijven van strafvervolgning (beklagzaken, art. 12 Wetboek van Strafvordering) wordt in uitzonderlijke gevallen bekend gemaakt. Bijvoorbeeld bij een combinatie van veel media-aandacht en maatschappelijke relevantie.

5.2 Rechtspraak.nl

De gerechten publiceren een deel van de uitspraken in het uitsprakenregister op rechtspraak.nl. Welke uitspraken daar worden gepubliceerd, is geregeld in de selectiecriteria voor publicatie. De selectiecriteria is te vinden op www.rechtspraak.nl/uitspraken.

In zaken waarvan bekend is dat er veel belangstelling bestaat voor de uitspraak wordt deze vaak op de website van het gerecht geplaatst, kort nadat de uitspraak is gedaan. Vaak gaat de uitspraak dan vergezeld van een persbericht.

Gepubliceerde uitspraken zijn door pseudonimisering niet herleidbaar tot natuurlijke personen. Hoe dat gebeurt, is geregeld in de pseudonimiseringsrichtlijnen.

Wil een journalist een uitspraak raadplegen die niet is te vinden op rechtspraak.nl, dan kan de journalist een verzoek indienen bij de afdeling communicatie om die uitspraak alsnog te publiceren.

5.3 Uitspraken politierechter

De politierechter (in strafzaken) doet meestal mondeling uitspraak direct aansluitend op de behandeling van de zaak. De motivering van de beslissing wordt dus mondeling gegeven. De overwegingen van de rechter worden meestal niet uitgeschreven, en uitspraken van de politierechter worden daarom zelden gepubliceerd. De pers kan wel naar de beslissing van de politierechter informeren bij de afdeling communicatie van het gerecht.

6

Informatievoorziening voor de pers

6.1 Algemene en actuele informatie over de Rechtspraak

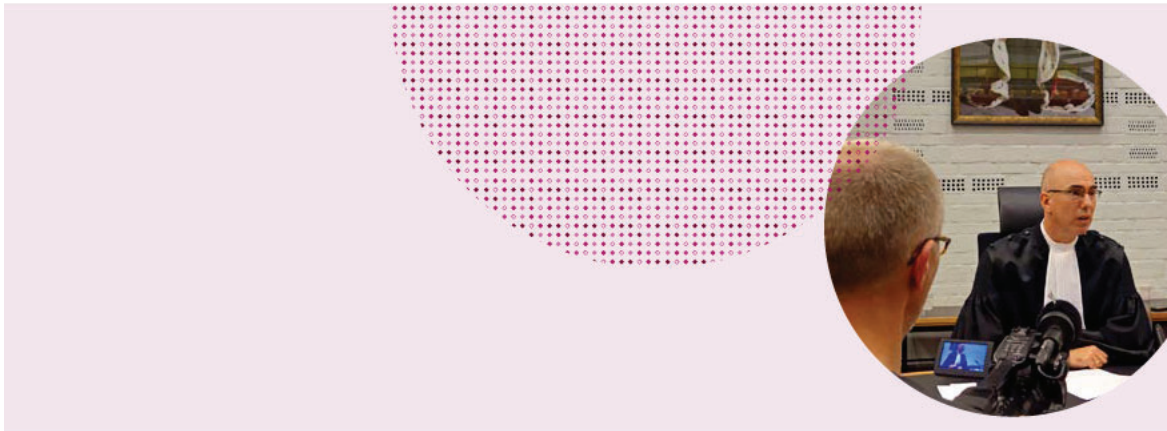
Op www.rechtspraak.nl, de landelijke website van de Rechtspraak, is informatie te vinden over de gang van zaken bij rechtszaken en de organisatie van de Rechtspraak. Ook zijn er uitspraken te vinden en de contactgegevens voor vragen.

6.2 Informatie voor de pers over zittingen

Geaccrediteerde journalisten kunnen van de gerechten meestal een week voor de zitting informatie krijgen over zaken die in het openbaar behandeld worden.

Journalisten kunnen toegang krijgen tot de volgende beveiligde informatie:

- datum, plaats en aanvangstijd van de zitting;
- omschrijving van de aard van de zaak (denk aan plaats/regio, beschrijving misdrijf of geschil, of onderzoeks- of beleidsterrein in geval van bestuursrecht);
- de betrokken procespartijen.

Op deze informatie rust een embargo tot aan het moment dat de zaak in het openbaar wordt behandeld. Een zaak kan namelijk worden ingetrokken voor de openbare behandeling op zitting. In dat geval heeft de rechtszaak in feite niet bestaan.

Journalisten die toegang willen tot deze beveiligde informatie gaan ermee akkoord dat ze de privacy van de betrokkenen respecteren. Zij kunnen toegang aanvragen door een mail te sturen naar **5.1.2.e** @rechtspraak.nl. De toegang eindigt zodra de journalist niet langer beschikt over een geldige perskaart.

6.3 Informatie over strafzaken: onderzoek, voorgeleidingen

Journalisten met vragen over de loop van strafrechtelijke vooronderzoeken kunnen terecht bij het **5.1.1.c**. Het gerecht is verantwoordelijk voor de voorlichting over voorgeleidingen bij de rechter-commissaris en de raadkamerbeslissingen.

7

Persrichtlijn: toepassing, inhoud, overleg, naleving

7.1 Niet tevreden?

Bent u als journalist niet tevreden over hoe een gerecht de Persrichtlijn toepast, dan kunt u een klacht indienen bij dat gerecht. Dat kan via de klachtenprocedure. Kijk voor deze procedure en het klachtenformulier op www.rechtspraak.nl/organisatie-en-contact/contact. Bedenk wel dat klachten over beslissingen van de rechter niet in behandeling kunnen worden genomen.

7.2 Overleg tussen de Rechtspraak en de pers

De Raad voor de rechtspraak en de gerechten organiseren jaarlijks een overleg waarvoor de pers wordt uitgenodigd. Daarin wordt met name de openbaarheid van rechtspraak en de werking van de Persrichtlijn besproken.

7.3 Expertgroep Persrichtlijn

De expertgroep Persrichtlijn bestaat uit rechters en persvoorlichters van de Rechtspraak. De groep komt regelmatig bijeen om de werking van deze Persrichtlijn te bespreken. De expertgroep staat open voor suggesties vanuit de journalistiek. En journalisten en medewerkers van de Rechtspraak kunnen hun vragen en dilemma's voorleggen. De expertgroep biedt de suggesties respectievelijk adviezen en antwoorden daarop aan alle gerechten aan om een uniforme werkwijze te bevorderen.

7.4 Naleven persregels

De Rechtspraak verwacht dat de pers zich houdt aan de gedragscodes van de beroepsgroep, de regels in deze Persrichtlijn en de met de afdeling communicatie of ter zitting met de rechter gemaakte afspraken of opgelegde voorwaarden. Journalisten die zich niet houden aan de Persrichtlijn worden daarop aangesproken. Afhankelijk van de aard en de ernst van de niet nagekomen afspraak of de niet nageleefde voorwaarde neemt een gerecht maatregelen. In het uiterste geval kan de journalist het gebruik van de persfaciliteiten (tijdelijk) worden onzegd.

Bijlage

Enkele relevante wettelijke bepalingen over openbaarheid van rechtspraak

Artikel 121 Grondwet

Met uitzondering van de gevallen bij de wet bepaald vinden de terechtzittingen in het openbaar plaats en houden de vonnissen de gronden in waarop zij rusten. De uitspraak geschiedt in het openbaar.

Artikel 22 Wetboek van Strafvordering

1. De behandeling door de raadkamer vindt, tenzij anders is voorgeschreven, niet in het openbaar plaats.
2. Indien behandeling in het openbaar is voorgeschreven, kan de raadkamer gehele of gedeeltelijke behandeling met gesloten deuren bevelen. Dit bevel kan worden gegeven in het belang van de goede zeden, de openbare orde, de veiligheid van de staat, alsmede indien de belangen van minderjarigen, of de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van de verdachte, andere procesdeelnemers of anderszins bij de zaak betrokkenen dit eisen. Een dergelijk bevel kan ook worden gegeven indien openbaarheid naar het oordeel van de rechtbank het belang van een goede rechtspleging ernstig zou schaden.
3. Een bevel als bedoeld in het tweede lid wordt door de raadkamer ambtshalve, op vordering van het openbaar ministerie, dan wel op het verzoek van de verdachte of andere procesdeelnemers gegeven. De raadkamer geeft het bevel niet dan na het openbaar ministerie, de verdachte alsmede andere procesdeelnemers, zonodig met gesloten deuren, hieromtrent te hebben gehoord.

4. De raadkamer is bevoegd de identiteit van de verdachte vast te stellen op de wijze, bedoeld in artikel 27a, eerste lid, eerste volzin, en tweede lid, en van de getuige op de wijze, bedoeld in artikel 27a, eerste lid, eerste en tweede volzin, indien over de identiteit van de verdachte of getuige twijfel bestaat. Artikel 29c, tweede lid, is ten aanzien van de getuige van overeenkomstige toepassing.
5. Tot bijwoning van de niet openbare behandeling kan de voorzitter bijzondere toegang verlenen.

Artikel 269 Wetboek van Strafvordering

1. Het onderzoek ter terechtzitting geschiedt in het openbaar. Vanaf het uitroepen van de zaak kan de rechtbank gehele of gedeeltelijke behandeling met gesloten deuren bevelen. Dit bevel kan worden gegeven in het belang van de goede zeden, de openbare orde, de veiligheid van de staat, alsmede indien de belangen van minderjarigen, of de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van de verdachte, andere procesdeelnemers of anderszins bij de zaak betrokkenen dit eisen. Een dergelijk bevel kan ook worden gegeven, indien de openbaarheid naar het oordeel van de rechtbank het belang van een goede rechtspleging ernstig zou schaden.
2. Een bevel als bedoeld in het eerste lid, wordt door de rechtbank ambtshalve, op vordering van het openbaar ministerie of op het verzoek van de verdachte of andere procesdeelnemers gegeven. De rechtbank geeft het bevel niet dan na het openbaar ministerie, de verdachte en andere procesdeelnemers, zo nodig met gesloten deuren, hieromtrent te hebben gehoord. Artikel 22, vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.
3. De beslissing tot het geven van het bevel, bedoeld in het eerste lid, wordt met redenen omkleed in het proces-verbaal van de terechtzitting vermeld.

4. Tot bijwoning van de niet openbare terechtzitting kan de voorzitter bijzondere toegang verlenen.
5. Tot bijwoning van een openbare terechtzitting worden, tenzij in bijzondere gevallen ter beoordeling van de voorzitter, als toehoorders niet toegelaten personen die de leeftijd van twaalf jaar nog niet hebben bereikt.
De voorzitter heeft de bevoegdheid om toehoorders niet toe te laten, indien deze de leeftijd van achttien jaar nog niet hebben bereikt, met uitzondering van slachtoffers van twaalf tot achttien jaar van het tenlastegelegde feit als bedoeld in artikel 51e, eerste lid, die de terechtzitting wensen bij te wonen.

Artikel 27 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering

1. De zitting is openbaar. De rechter kan evenwel gehele of gedeeltelijke behandeling met gesloten deuren of slechts met toelating van bepaalde personen bevelen:
 - a. in het belang van de openbare orde of de goede zeden,
 - b. in het belang van de veiligheid van de Staat,
 - c. indien de belangen van minderjarigen of de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van partijen dit eisen, of
 - d. indien openbaarheid het belang van een goede rechtspleging ernstig zou schaden.
2. Indien iemand op een zitting de orde verstoort, kan de rechter hem laten verwijderen.

Artikel 28 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering

1. De uitspraak geschiedt in het openbaar.
2. Onverminderd de artikelen 231, eerste lid, en 290, derde lid, verstrekt de griffier aan een ieder die dat verlangt afschrift van vonnissen, arresten en beschikkingen, tenzij verstrekking naar het oordeel van de griffier ter bescherming van zwaarwegende belangen van anderen, waaronder die van partijen, geheel of gedeeltelijk dient te worden geweigerd. In het laatste geval kan de griffier volstaan met verstrekking van een geanonimiseerd afschrift of uittreksel van het vonnis, het arrest of de beschikking.
3. Onder vonnissen, arresten en beschikkingen zijn begrepen stukken die bij de uitspraak zijn gevoegd. Van andere tot een procesdossier behorende stukken wordt geen afschrift of uittreksel aan derden verstrekt.
4. Van vonnissen, arresten en beschikkingen in zaken die met gesloten deuren zijn behandeld, wordt uitsluitend een geanonimiseerd afschrift of uittreksel verstrekt.
5. Een verzoek om afschrift als bedoeld in het tweede lid dient te worden gericht tot de griffier van het gerecht dat de uitspraak heeft gedaan. Deze zal bij inwilliging van het verzoek een griffierecht in rekening brengen dat wordt vastgesteld overeenkomstig artikel 21, tweede lid, van de Wet griffierechten burgerlijke zaken.
6. Gedurende twee weken na de dagtekening van een gehele of gedeeltelijke weigering om aan een verzoek om afschrift te voldoen, kan verzoeker daartegen schriftelijk in verzet komen bij de voorzieningenrechter.
7. Tegen de beslissing van de voorzieningenrechter staat geen voorziening open.
8. Ingevolge artikel 15, tweede lid, van verordening (EG) nr. 1/2003 van de Raad van de Europese Unie van 16 december 2002 betreffende de uitvoering van de mededingingsregels van de artikelen 81 en 82 van het Verdrag (PbEG 2003, L 1) verstrekt de griffier onverwijld een afschrift

van vonnissen, arresten en beschikkingen met betrekking tot de toepassing van artikel 81 of 82 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap aan de Commissie van de Europese Gemeenschappen. De verstrekking geschiedt, behalve wanneer het arresten of beschikkingen van de Hoge Raad betreft, door tussenkomst van de Raad voor de rechtspraak. Wanneer naar het oordeel van de griffier de bescherming van zwaarwegende belangen van anderen, waaronder die van partijen, daartoe aanleiding geeft, kan de griffier volstaan met de verstrekking van een geanonimiseerd afschrift van het vonnis, het arrest of de beschikking.

Artikel 8:62 Algemene wet bestuursrecht

1. De zitting is openbaar.
2. De bestuursrechter kan bepalen dat het onderzoek ter zitting geheel of gedeeltelijk zal plaatshebben met gesloten deuren:
 - a. in het belang van de openbare orde of de goede zeden,
 - b. in het belang van de veiligheid van de Staat,
 - c. indien de belangen van minderjarigen of de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van partijen dit eisen, of
 - d. indien openbaarheid het belang van een goede rechtspleging ernstig zou schaden.

Artikel 27c Algemene wet inzake rijksbelastingen

Artikel 8:62 van de Algemene wet bestuursrecht is slechts van toepassing voorzover het beroep is gericht tegen een uitspraak waarbij een bestuurlijke boete geheel of gedeeltelijk is gehandhaafd. In andere gevallen heeft het onderzoek ter zitting plaats met gesloten deuren, maar kan de rechtbank bepalen dat het onderzoek openbaar is, voorzover de belangen van partijen daardoor niet worden geschaad.

Colofon

Dit is een uitgave van de
Raad voor de rechtspraak.
Ingangsdatum Persrichtlijn 2025:
1 juni 2025